

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/87/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6923202903
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6923202903.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/XX, XXX XX E., právne zastúpený Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Železničná 257/19, 050 01 Revúca, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 4 865,59 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 16C/14/2023 – 185 zo dňa 07. mája 2024 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca je **p o v i n ý** nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal voči žalovanému zaplatenia peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 4 865,59 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne zo sumy 4 865,59 eur od 10.08.2023 do zaplatenia (prvý výrok) a uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100% (druhý výrok).

2. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil nasledovný skutkový stav:

3. Žalobca je v služobnom pomere príslušníka Hasičského a záchranného zboru od 01.01.2006, štátnu službu vykonáva na hasičskej stanici v Revúcej. V období od júla 2020 do júna 2023 odpracoval 1 940,50 hodín služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do služobného času. Žalobca mal v spornom období služobný čas rozvrhnutý nerovnomerne tak, že do konca roka 2021 sa týždenný pracovný čas skladal zo 17-hodinových pracovných zmien (výkon štátnej služby), po ktorých nasledovala určená 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku a od 01.01.2022 sa týždenný pracovný čas skladal zo 16-hodinových pracovných zmien (výkon štátnej služby), po ktorých nasledovala určená 8-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t.j. v rámci jednej pracovnej zmeny strávil žalobca na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti (práca nadčas) a neaktívnu časť služobnej pohotovosti. V mieste výkonu služby v Revúcej sa striedajú 3 hasičské zmeny, teda každý tretí deň odsluži každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna, t.j. ide o nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, ktorého časť pripadá na tzv. služobnú pohotovosť. Odpracované hodiny v súčte so služobnou (pracovnou) pohotovosťou žalobcu v mieste výkonu štátnej služby spolu tvoria celkový pracovný čas

žalobcu. Výkon práce žalobcu za žalované obdobie od júla 2020 do júna 2023 súd prvej inštancie spracoval v tabuľke nasledovne:

kalendárny týždeň

pracovný čas (odpracované/pohotovosť/spolu)

29.06.2020-05.07.2020

34/14/48

06.-12.07.2020

1VSZ + 17/7/24

13.-19.07.2020

1D + 34/14/48

20.-26.07.2020

34/14/48

27.07.2020-02.08.2020

1D + 17/7/24

03.-09.08.2020

2D + 17/7/24

10.-16.08.2020

34/14/48

17.-23.08.2020

41/14/55

24.-30.08.2020

51/21/72

31.08.2020-06.09.2020

1D + 17/7/24

07.-13.09.2020

34/14/48

14.-20.09.2020

51/21/72

21.-27.09.2020

34/14/48 + 1SKO(?)

28.09.2020-04.10.2020

1LEK + 1D + 2:45/0/2:45

05.-11.10.2020

1LEK + 34/14/48

12.-18.10.2020

34/14/48

19.-25.10.2020

1SRP + 17/7/24

26.10.2020-01.11.2020

51/21/72

02.-08.11.2020

34/14/48

09.-15.11.2020

1VSZ + 17/7/24

16.-22.11.2020

2SRP + 1D

23.-29.11.2020

34/14/48

30.11.2020-06.12.2020

1SRP + 17/7/24

07.-13.12.2020

51/21/72

14.-20.12.2020

34/14/48

21.-27.12.2020

1LEK + 1D

28.12.2020-03.01.2021

51/21/72
04.-10.01.2021
1D + 17/7/24
11.-17.01.2021
OČR
18.-24.01.2021
2D + 4:30/0/4:30
25.-31.01.2021
34/14/48
01.-07.02.2021
34/14/48
08.-14.02.2021
OČR + 17/7/24
15.-21.02.2021
38/14/52
22.-28.02.2021
2D
01.-07.03.2021
51/21/72
08.-14.03.2021
34/14/48
15.-21.03.2021
1VSZ + 17/7/24
22.-28.03.2021
51/21/72
29.03.2021-04.04.2021
34/14/48
05.-11.04.2021
35:25/14/49:25
12.-18.04.2021
1VS + 34/14/48 + 1SKO(?)
19.-25.04.2021
34/14/48
26.04.2021-02.05.2021
34/14/48
03.-09.05.2021
42/21/63
10.-16.05.2021
34/14/48
17.-23.05.2021
17/7/24
24.-30.05.2021
51/21/72
31.05.2021-06.06.2021
17/7/24
07.-13.06.2021
34/14/48
14.-20.06.2021
1SVP + 34/26/60
21.-27.06.2021
1SRP + 17/7/24
28.06.2021-04.07.2021
1VS + 17/7/24
05.-11.07.2021
1D + 34/14/48
12.-18.07.2021
34/23/57
19.-25.07.2021

1VSZ + 17/13/30
26.07.2021-01.08.2021
2D + 17/7:27/24:27
02.-08.08.2021
34/14/48
09.-15.08.2021
1D + 17/7/24
16.-22.08.2021
51/21/72 + 2SKO(?)
23.-29.08.2021
1D + 17/7/24 + 1SKO(?)
30.08.2021-05.09.2021
2D
06.-12.09.2021
1LEK + 17/7/24
13.-19.09.2021
34/14/48
20.-26.09.2021
34/14/48
27.09.2021-03.10.2021
1D + 17/7/24
04.-10.10.2021
34/14/48
11.-17.10.2021
1D + 17/7/24 + 1SKO(?)
18.-24.10.2021
34/14/48
25.-31.10.2021
34/14/48
01.-07.11.2021
1VSZ
08.-14.11.2021
1VS + 1SRP + 17/7/24
15.-21.11.2021
34/14/48
22.-28.11.2021
34/14/48
29.11.2021-05.12.2021
1LEK + 35/14/49
06.-12.12.2021
1LEK + 17/7/24
13.-19.12.2021
PN
20.-26.12.2021
PN + 1D
27.12.2021-02.01.2022
33/15/48
03.-09.01.2022
32/16/48
10.-16.01.2022
1VS + 32/16/48
17.-23.01.2022
1D + 16/8/24
24.-30.01.2022
1VS + 16/8/24
31.01.2022-06.02.2022
48/24/72
07.-13.02.2022

32/16/48
14.-20.02.2022
OČR
21.-27.02.2022
32/16/48
28.02.2022-06.03.2022
OČR + 16/22:41/38:41
07.-13.03.2022
OČR + 16/8/24
14.-20.03.2022
20/8/28 + 1SKO(?)
21.-27.03.2022
1D + 16/20:52/36:52
28.03.2022-03.04.2022
1VSZ + 1D + 16/8/24
04.-10.04.2022
32/28/60
11.-17.04.2022
34/16/50 + 1SKO(?)
18.-24.04.2022
1D + 16/8/24
25.04.2022-01.05.2022
48/24/72
02.-08.05.2022
32/16/48
09.-15.05.2022
32/16/48
16.-22.05.2022
48/24/72
23.-29.05.2022
31/16/47
30.05.2022-05.06.2022
26/16/42 + 1SKO(?)
06.-12.06.2022
48/24/72
13.-19.06.2022
32/16/48
20.-26.06.2022
16/8/24
27.06.2022-03.07.2022
27:30/16/43:30 + 1SKO(?)
04.-10.07.2022
1D + 16/8/24
11.-17.07.2022
32/16/48
18.-24.07.2022
1LEK + 32/16/48 + 1SKO(?)
25.-31.07.2022
32/26/58
01.-07.08.2022
1VSZ + 1D
08.-14.08.2022
2D + 16/8/24
15.-21.08.2022
1D + 16/8/24
22.-28.08.2022
1D + 16/8/24 + 1SKO(?)
29.08.2022-04.09.2022

1D + 32/16/48
05.-11.09.2022
32/16/48
12.-18.09.2022
1D + 1VS
19.-25.09.2022
1D + 32/16/48
26.09.2022-02.10.2022
1D + 19/8/27
03.-09.10.2022
1SVP + 1D + 0/3/0
10.-16.10.2022
2D + 16/8/24
17.-23.10.2022
32/16/48
24.-30.10.2022
32/16/48
31.10.2022-06.11.2022
1SRP + 32/16/48
07.-13.11.2022
1SRP + 16/8/24 + 1SKO(?)
14.-20.11.2022
1LEK + 16/8/24
21.-27.11.2022
48/24/72 + 1SKO(?)
28.11.2022-04.12.2022
32/16/48
05.-11.12.2022
32/16/48
12.-18.12.2022
45:30/16/61:30
19.-25.12.2022
16/8/24
26.12.2022-01.01.2023
1SRP + 1D
02.-08.01.2023
1D + 1VS + 16/8/24
09.-15.01.2023
32/16/48
16.-22.01.2023
1LEK + 20:30/8/28:30 + 1SKO(?)
23.-29.01.2023
48/24/72
30.01.2023-05.02.2023
1VSZ + 1D
06.-12.02.2023
32/16/48
13.-19.02.2023
1D + 32/16/48
20.-26.02.2023
32/16/48 + 1SKO(?)
27.02.2023-05.03.2023
1LEK + 16/9:25/25:25
06.-12.03.2023
48/25:45/73:45
13.-19.03.2023
32/16/48
20.-26.03.2023

32/16/48
27.03.2023-02.04.2023
48/24/72
03.-09.04.2023
1SVP + 15/8/23
10.-16.04.2023
1D + 16/8/24
17.-23.04.2023
40/24/64 + 1SKO(?)
24.-30.04.2023
32/16/48 + 2SKO(?)
01.-07.05.2023
27/16/43
08.-14.05.2023
1VS + 29/8/37 + 1SKO(?)
15.-21.05.2023
16/8/24 + 4SKO(?)
22.-28.05.2023
1LEK + 18:23/8/26:23
29.05.2023-04.06.2023
32/16/48
05.-11.06.2023
PN
12.-18.06.2023
32/16/48
19.-25.06.2023
40:55/17:44/58:39
26.06.2023-02.07.2023
16/8/24

4. Súd prvej inštancie k predmetnej tabuľke uviedol vysvetlivky. V prvom stĺpci tabuľky je uvedený príslušný kalendárny týždeň, v druhom stĺpci pracovný čas žalobcu v danom kalendárnom týždni v členení odpracované hodiny/pohotovosť/spolu celkový pracovný čas žalobcu. Na ozrejmienie príkladom uviedol, že v 1. kalendárnom týždni rozhodujúceho obdobia, t.j. od 29.06.2020 do 05.07.2020 žalobca odpracoval dve 24 hodinovej zmeny, z ktorých 34 (2 x 17) hodín je evidovaných ako odpracované hodiny (výkon štátnej služby), 14 (2 x 7) hodín je evidovaných ako služobná pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby a súčet týchto dvoch hodnôt spolu 48 hodín predstavuje celkový pracovný čas žalobcu v danom kalendárnom týždni rozhodujúci z hľadiska právneho posúdenia veci, t.j. pre posúdenie maximálneho priemerného týždenného pracovného času žalobcu. V prípade, ak v rámci kalendárneho týždňa žalobca vykonával okrem pravidelných 24 hodinových zmien aj iné pracovné povinnosti, resp. činnosti (školenie, rekondičný pobyt) je táto skutočnosť v príslušnom stĺpci tabuľky vyjadrená (SKO, RE). V prípade, ak žalobca v niektorých dňoch v kalendárnom týždni prácu nevykonával, je aj táto skutočnosť v tabuľke vyjadrená, napr. práceneschopnosť (PN), čerpanie dovolenky (D), čerpanie služobného voľna za prácu vo sviatok (VS), návšteva lekára žalobcom (LEK), sprievod rodinného príslušníka (SRP), darovanie krvi alebo iné osobné dôvody (SVP).

5. Z údajov uvedených v tabuľke súd prvej inštancie vyvodil, že žalované obdobie od júla 2020 do júna 2023 zahŕňa celkovo 157 kalendárnych týždňov. Z toho 71 týždňov celkový pracovný čas žalobcu dosiahol menej ako 48 hodín za týždeň. Z týchto 71 týždňov je 14 týždňov takých, v ktorých žalobca z dôvodu práceneschopnosti alebo dovolenky alebo iných dôvodov neodpracoval ani jeden deň, teda 57 týždňov je takých, kde žalobca odpracoval aspoň jeden deň, pričom aj z týchto 57 týždňov je 39 týždňov takých, v ktorých žalobca odpracoval iba jednu 24 hodinovú zmenu. 71 týždňov z celkového obdobia 157 týždňov tvorí 45,2%. Z celkových 157 týždňov je 56 týždňov takých, v ktorých celkový pracovný čas žalobcu dosiahol presne 48 hodín za týždeň (teda žalobca v priebehu týždňa odpracoval vždy dve 24 hodinové zmeny). 56 zo 157 týždňov tvorí 35,7%. Z celkových 157 týždňov iba 30 týždňov bolo takých, v ktorých celkový pracovný čas žalobcu presiahol 48 hodín za týždeň. Z týchto 30 týždňov je 16 týždňov takých, v ktorých celkový pracovný čas žalobcu dosiahol presne 72 hodín za týždeň (teda

žalobca v priebehu týždňa odpracoval vždy tri 24 hodinové zmeny). V týchto 30 týždňoch prekročil celkový pracovný čas žalobcu maximálny povolený priemerný pracovný čas 48 hodín za týždeň spolu o 523 hodín a 19 minút. Toto prekročenie však bolo kompenzované vyššie spomínaným obdobím 57 týždňov zo 157 týždňov, z ktorých (57 týždňov) žalobca odpracoval v 39 týždňoch o 936 hodín menej ako je stanovený maximálny povolený priemerný pracovný čas 48 hodín za týždeň a v ostatných 18 týždňoch žalobca odpracoval o ďalších 352 hodín a 57 minút menej oproti stanovenému priemernému týždennému pracovnému času 48 hodín za týždeň. Za celkové obdobie 157 týždňov tak celkový počet odpracovaných hodín žalobcu dosiahol spolu 6090 8 hodín a 22 minút, zaokrúhlenie 6098 hodín, pričom okrem pracovnej činnosti žalobca počas tohto obdobia absolvoval aj 24 dní školení. Súd prvej inštancie uviedol, že aj keď písomné podania žalobcu neobsahujú žiadne skutkové tvrdenia o tom, koľko hodín trvali tieto školenia, pre účely výpočtu celkového pracovného času žalobcu súd vychádzal z predpokladu, že každý deň školenia trval v priemere 8 hodín, spolu teda školenia trvali 192 hodín. Súd prvej inštancie teda zhrnul, že za obdobie 157 kalendárnych týždňov celkový pracovný čas žalobcu dosiahol spolu 6290 hodín.

6. K celkovému fondu pracovného času (FPČ) uvedenému na výplatných páskach žalobcu za žalobou vymedzené obdobie od júla 2020 do júna 2023 6024,61 hodín, súd prvej inštancie uviedol nasledovne:

7. Žalobca má nárok na 6 týždňov dovolenky v kalendárnom roku, čo by pri rovnomernom rozvrhnutí pracovného času (40 hodín týždenne) predstavovalo v prepočte nárok na 240 hodín dovolenky (6 x 40) za rok, ktoré v prepočte na nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas žalobcu so 16 pracovnými hodinami počas jednej pracovnej zmeny zodpovedajú 15 dňom dovolenky za rok (240 / 16). Za žalobou vymedzené obdobie tak vznikol žalobcovi spolu nárok na 45 dní dovolenky, resp. 720 hodín, pričom žalobca za uvedené obdobie čerpal celkom 45 dní dovolenky (23 dní do decembra 2021 a 22 dní od januára 2022), čo je ekvivalent 743 hodín pracovného času (do decembra 2021 jeden deň dovolenky predstavuje ekvivalent 17 hodín a od januára 2022 jeden deň dovolenky predstavuje ekvivalent 16 hodín, (23 x 17 + 22 x 16 = 743). Odpočítaním čerpanej dovolenky 743 hodín od celkového FPČ disponibilný FPČ predstavuje 5 281,61 hodín, pričom tento pracovný čas za žalobou vymedzené obdobie musel žalobca odpracovať ako základný pracovný čas. Keďže žalobca odpracoval vzhľadom na vyššie uvedené spolu 6 290 hodín, potom rozdiel oproti disponibilnému FPČ predstavuje 1 008,39 hodín (6 290 – 5 281,61) práce nadčas, teda práce vykonávanej je nad rámec určeného základného týždenného služobného času žalobcu. Celkový priemer nadčasov žalobcu za 143 týždňov, v ktorých odpracoval aspoň jeden deň potom predstavuje 7,05 hodín za týždeň, čo zodpovedá tomu, že v 30 týždňoch, kedy prekročil celkový pracovný čas žalobcu maximálny povolený priemerný pracovný čas 48 hodín za týždeň žalobca odpracoval o 523 hodín a 19 minút viac, ale v iných 57 týždňoch, ktorých žalobca odpracoval menej ako 48 hodín za týždeň naopak vznikla rezerva spolu 1 289 hodín. Pre obdobie do konca roka 2020 platila zákonná úprava základného služobného týždenného času v trvaní 48 hodín, kolektívnou zmluvou pre rok 2021 bol základný služobný týždenný čas znížený na 38 hodín a kolektívnymi zmluvami pre rok 2022 a 2023 bol základný služobný týždenný čas znížený na 37,5 hodín. Za žalobou vymedzené obdobie od júla 2020 do júna 2023 tak základný služobný týždenný čas žalobcu predstavoval v priemere 38,083 hodín týždenne. Vypočítaný priemer hodín práce nadčas žalobcu 7,05 hodín za týždeň potom predstavuje jeho celkový priemerný pracovný čas 45,133 hodín za týždeň. Za žalobou vymedzené obdobie žalobca čerpal spolu 45 dní dovolenky, okrem toho ešte ďalších 8 dní mal voľno za prácu vo sviatok, 11 dní bol u lekára a ďalších 9 dní sprevádzal svojho rodinného príslušníka k lekárovi, 3 dni neodpracoval z iných osobných dôvodov a 8 dní neodpracoval z dôvodu všeobecného záujmu (darovanie krvi). Žalobca tak v priebehu 36 mesiacov len z týchto dôvodov neodpracoval spolu 84 dní, t. j. v priemere 2,33 dňa do mesiaca (popri tom ešte ďalšie dni neodpracoval z dôvodu práceneschopnosti a OČR), čo má potom zásadný vplyv na celkový priemerný týždenný služobný čas žalobcu. Súd prvej inštancie dodal, že rekondičné pobyty (RE) žalobca nevykonával.

8. Z výsluchu žalobcu súd prvej inštancie zistil, že žalobcovi na práci hasiča prekáža, že odpracuje do mesiaca niekedy aj 240 hodín, ak neráta PN-ky a dovolenky, pričom tento čas vo veľkej časti nie je zaplatený, pretože nočná pohotovosť, ktorá predstavuje asi 1/3 služobného času, nie je ani poriadne zaplatená, ani sa neráta do odpracovaných rokov. Podľa žalobcu je systém zle nastavený, nočná pohotovosť na pracovisku by sa mala buď zarátavať do odpracovaných hodín alebo by sa mala rovnako zaplatiť. V takom prípade by to bolo v poriadku, z časového hľadiska žalobcovi práca vyhovuje, žiadne prekážky ani obmedzenia nepocituje, vadí mu len to, že hodiny v rámci nočnej pohotovosti na pracovisku nie sú rovnako odmeňované ako hodiny evidované ako odpracované. Žalobca pracuje ako hasič -

záchranár v druhej triede. V rámci toho neobsluhuje stroje, vykonáva prvotný zásah, vyhľadáva osoby a pod. V rámci práce, keď sú hasiči na stanici, striedajú sa pri centrálnej linke, od 22:00 hod. do 06:00 hod. majú v noci pohotovosť na pracovisku, kedy by mali odpočívať, ale treba počúvať telefón, takže to nie je plnohodnotný spánok, ako keby spal doma. V prípade poplachu musia do jednej minúty mať výjazd. Aj mimo naplánovaných zmien sa stáva, že sú naplánované nejaké školenia, ktoré vykonávajú niekedy na stanici priamo v Revúcej, ale častejšie je to v iných mestách, kde musia cestovať. Po práci je unavený, potom po zmene musí dospávať aj doma. Pokiaľ vykonávajú školenia, z tých sa fyzicky neunavia. Vo voľnom čase sa stará o deti, ktoré vozí na krúžky, na hudobnú výchovu a šport, sám vykonáva športové aktivity, na čo má teraz menej času, najmä keď mu vo voľnom čase zamestnávateľ nariadi účasť na školení. Žalobca, jeho deti, manželka aj rodičia sú zatiaľ zdraví. Rekondičné pobyty zatiaľ nevykonával, nemal ani žiaden pracovný úraz, nedostáva ani odmeny, ani tresty, len pokiaľ ide o celoplošne poskytované odmeny, tieto dostal aj on napríklad vo výške 500 eur v auguste 2022. Podanie žaloby sa riešilo najskôr upozoreniami nadriadených aj odborového zväzu, ale nikam sa to nepohlo, tak potom sa hasiči rozhodli, že podajú žalobu na súd. Dôvodom podania žaloby bola skutočnosť, že nočná pohotovosť nie je riadne ohodnotená, keby bola, tak by žalobca žalobu nepodal. Okrem práce hasiča nevykonáva žiadnu inú činnosť, ani v pracovnom pomere, ani na živnosť.

9. Priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od júla 2020 do júna 2023 tak u žalobcu dosiahol 50,83 hodín.

10. Na základe takto vykonaného dokazovania s poukazom na článok 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „smernica 2003/88/ES“), § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 a 3 a § 193 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 315/2001 Z.z.“ alebo „zákon o HaZZ“), § 85 ods. 9 a § 96 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v platnom znení (ďalej aj „Zákonník práce“ alebo „ZP“) a príslušnú súdnu prax Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“ alebo súdny dvor“) súd prvej inštancie dospel k nasledovným záverom:

11. Súd prvej inštancie ustálil, že predmetom konania je nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) za porušenie práva Európskej Únie (ďalej aj „právo EÚ“ alebo „právo Únie“) v dôsledku (žalobcom tvrdenej) nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky (konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z.). Mal za to, že má právomoc na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu.

12. Súd prvej inštancie mal za to, že pasívne vecne legitimovaný v prejednávanej spore je žalovaný (štát), ktorý zodpovedá za prebratie smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho právneho poriadku. V mene žalovaného koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, pretože toto ministerstvo je ústredným orgánom štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor. Súd prvej inštancie mal za to, že má právomoc na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu nakoľko sa jedná o súkromnoprávny spor medzi žalobcom a štátom ako žalovaným. Zároveň mal za to, že je aj miestne príslušný na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu s poukazom na ustanovenie § 17 a § 19 písm. b) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej aj „CSP“), v zmysle ktorého je miestna príslušnosť súdu založená miestom, kde nastala skutočnosť zakladajúca uplatnené právo na náhradu škody, pričom týmto miestom v prípade žalobcu je miesto jeho výkonu štátnej služby na hasičskej stanici v Revúcej, ktorá je v obvode Okresného súdu Rimavská Sobota. Preto námietku žalovaného, že súd prvej inštancie nie je miestne príslušný vyhodnotil ako nedôvodnú.

13. Súd prvej inštancie zastával názor, že smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na žalobcu ako hasiča, pretože vo vzťahu k žalobcovi za sporné obdobie od júla 2020 do júna 2023 nemožno uplatniť žiadnu výnimku z jej pôsobnosti.

14. Podľa súdu prvej inštancie bola smernica 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne. Bol názoru, že aj keď zákon č. 315/2001 Z. z. neobsahuje výslovne pravidlo zakotvené v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, že priemerný pracovný čas pracovníkov pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín, toto pravidlo je obsiahnuté v ust. § 85 ods. 9 Zákonníka práce, ktoré sa vzťahuje aj na hasičov vzhľadom na odkazovú normu ust. § 193 zákona č. 315/2001 Z.z. Teda aj keď k transpozícii tohto pravidla smernice nedošlo priamo do zákona č. 315/2001 Z.z., došlo k jeho transpozícii do vnútroštátneho právneho poriadku, nakoľko toto pravidlo sa vzťahuje aj

na hasičov vzhľadom na ust. § 193 zákona č. 315/2001 Z.z. v spojení s § 85 ods. 9 ZP ako všeobecného právneho predpisu pre oblasť pracovnoprávných vzťahov.

15. Ust. § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., podľa ktorého služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, vyložil súd prvej inštancie tak, že pod pojmom výkon štátnej služby je potrebné považovať vlastný výkon práce hasiča, t. j. hodiny evidované ako odpracované v rámci základného pracovného času (z 24 hodinovej smeny vždy 17, resp. 16 hodín) alebo ako práca nadčas. Podľa názoru súdu prvej inštancie pojem „byť k dispozícii služobnému úradu“ potom musí mať iný obsah ako vlastný výkon štátnej služby, pričom týmto obsahom je podľa súdu prvej inštancie predovšetkým služobná pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby podľa § 92 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z.z., v zmysle ktorých služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 odsek 2 v rámci rozvrhnutia služobného času a aj mimo rámca rozvrhnutia služobného času. Podľa súdu prvej inštancie nie je preto žiaden dôvod neposudzovať aj služobnú pohotovosť hasičov v mieste výkonu štátnej služby ako služobný čas hasiča, resp. pracovný čas pracovníka v zmysle smernice 2003/88/ES podobne, ako to upravuje § 96 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý sa síce podľa § 193 zákona č. 315/2001 Z.z. na hasičov nevzťahuje, avšak ust. § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. platné pre hasičov len inými slovami vyjadruje to isté pravidlo obsiahnuté v ust. § 96 ods. 2 Zákonníka práce platnom pre ostatných zamestnancov. Členenie pracovného času žalobcu na odpracované hodiny a pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby podľa súdu prvej inštancie neznamená, že hodiny takejto pracovnej pohotovosti nie sú žalobcovi evidované, alebo že sa do jeho služobného času nezapočítavajú. Toto členenie má význam len z hľadiska účtovania náhrady za služobnú pohotovosť a náhrady za pohotovosť podľa § 122 zákona č. 315/2001 Z.z., ale nemá za následok, že čas takouto pohotovosťou strávený v mieste výkonu štátnej služby by nemal byť posudzovaný ako služobný čas a pre účely právneho posúdenia veci súd prvej inštancie aj tento čas započítaval do celkového pracovného času žalobcu. Súd prvej inštancie dodal, že v žiadnom zákone nie je obsiahnuté pravidlo, že aj služobná pohotovosť na pracovisku musí byť zaplatená rovnakou sadzbou ako tzv. odpracované hodiny, neustanovuje to ani § 96 Zákonníka práce, ktorý sa na hasičov nevzťahuje a nevyplýva to ani zo žiadneho ustanovenia smernice 2003/88/ES. Ak hasič v rámci služobnej pohotovosti vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu odmena podľa § 116 zákona č. 315/2001 Z.z., ak je len v pohotovosti, patrí mu náhrada za služobnú pohotovosť podľa § 122 daného zákona.

16. Súd prvej inštancie poukázal (tiež) na to, že cieľom smernice 2003/88/ES je v záujme ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov obmedziť maximálny týždenný pracovný čas zamestnancov na 48 hodín vrátane nadčasov. Ust. čl. 6 písm. b) smernice pritom nestanovuje limit hodín práce nadčas, ale len limit celkového pracovného času, čo znamená, že pri 52 kalendárnych týždňoch v kalendárnom roku, čerpanom šesťtýždňovom nároku na dovolenku, t. j. v ideálnom prípade v rámci disponibilných 46 kalendárnych pracovných týždňoch a ustanovenom pracovnom čase 40 hodín týždenne je možné odpracovať ročne 368 hodín práce nadčas (46 x 8), pri zamestnancoch, ktorých ustanovený pracovný čas je menej ako 40 hodín týždenne potom smernica umožňuje odpracovať ešte vyšší počet hodín práce nadčas, napr. pri zamestnancovi, ktorého ustanovený pracovný čas je iba 38 hodín týždenne smernica umožní odpracovať 10 hodín práce nadčas za týždeň, t.j. 460 hodín za rok. Naproti tomu ust. § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z. obmedzuje rozsah práce nadčas v kalendárnom roku najviac na 300 hodín, t.j. na menej, ako vyplýva z článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES – v prepočte iba 6,52 hodín práce nadčas za týždeň (300 / 46), týmto zákonným ustanovením je stanovený limit práce nadčas, avšak nie limit celkového pracovného času.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie zhrnul, že ostatnými všeobecnými súdmi v zásade hromadným konsenzom prijatý záver o neúplnej transpozícii smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho poriadku nie je správny. Trval na názore, že smernica bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne, v plnom rozsahu, a to aj vo vzťahu k hasičom. Navyše vnútroštátny právny poriadok stanovuje pre prácu nadčas pre hasičov prísnejší limit ako smernica 2003/88/ES. Podľa jeho názoru stanovenie referenčného obdobia v zmysle článku 16 smernice 2003/88/ES vo vnútroštátnom práve nie je povinné (arg. členské štáty „môžu“), z čoho vyvodil, že pravidlo o maximálnom priemernom pracovnom čase pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekračujúcim 48 hodín sa bude uplatňovať bez ohľadu na akékoľvek stanovené referenčné obdobie. Smernica ani zákon (§ 85 ods. 1 Zákonníka práce - súd prvej inštancie mal zrejme na mysli § 85 ods. 9 Zákonníka práce – poznámka odvolacieho súdu) nezakazujú absolútne prekročenie 48 hodinového týždenného pracovného času.

Dispozíciou právnej normy je priemerný pracovný čas, pričom priemer je súčet minimálne dvoch a viacerých hodnôt vydelený ich počtom, kde logicky niektorá z hodnôt môže byť vyššia ako 48, len ich celkový priemer nesmie toto číslo presiahnuť. Napríklad obdobie 4 týždňov, počas ktorých zamestnanec odpracuje 3 x 40 hodín a 1 x 72 hodín predstavuje priemerne 48 hodín za týždeň, ktorý je v súlade so smernicou 2003/88/ES, hoci v jednom z týchto týždňov došlo k prekročeniu počtu 48 hodín. Dodal, že ak by dispozíciou právnej normy bol absolútny zákaz prekročiť 48 hodinový týždenný pracovný čas (v každom týždni), potom by slovo „priemerný“ bolo nadbytočné, resp. by súčasťou dispozície právnej normy nebolo.

18. Vzhľadom na názor súdu prvej inštancie, že smernica 2003/88/ES bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne a úplne aj vo vzťahu k hasičom, súd prvej inštancie dospel k záveru o nesplnení základného predpokladu žalobou uplatneného nároku, ktorým je porušenie práva Európskej únie (členským) štátom, ktoré malo založiť nárok na náhradu uplatnenej škody vo forme peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. Dodal, že ak pri správnej transpozícii smernice zamestnávateľ prípadne porušuje stanovené pravidlá, nemožno uplatniť voči štátu nárok na náhradu škody na základe tzv. priameho účinku smernice z titulu jej nesprávnej transpozície, ale iba prípadný pracovnoprávny nárok zamestnanca voči jeho zamestnávateľovi vzniknutý z titulu porušenia správne transportovaného platného vnútroštátneho práva (súd prvej inštancie mal na mysli zrejme správne transponovaného práva Únie do vnútroštátneho práva členského štátu).

19. Podporne mal súd prvej inštancie za to, že prípadná nesprávna transpozícia smernice Únie sama o sebe ešte žiadny nárok na náhradu škody nezakladá, ďalším predpokladom je vznik škody v príčinnej súvislosti s porušením pravidiel obsiahnutých v smernici. Je na žalobcovi tvrdiť a preukázať rozhodujúce skutočnosti ohľadne porušenia pravidla o maximálnom priemernom pracovnom čase pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekračujúcim 48 hodín. Súd prvej inštancie zopakoval, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca vykonával v služobnom pomere prácu hasiča v žalovanom období v rozsahu uvedenom v tabuľke vyššie. Z celkom 143 kalendárnych týždňov, v ktorých žalobca odpracoval aspoň jeden deň, dochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín/týždeň konkrétne v 30 týždňoch, pričom v 71 týždňoch žalobca odpracoval menej ako 48 hodín/týždeň (z toho 39 týždňov iba 24 hodín/týždeň) a v 56 týždňoch odpracoval presne 48 hodín/týždeň. Za žalované obdobie žalobca vrátane služobnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby odpracoval spolu 6 290 hodín, z toho 5 281,61 hodín bol jeho základný pracovný čas a 1 008,39 hodín bola jeho práca nadčas (pričom podľa § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. by žalobca mohol za tri roky odpracovať spolu iba 900 hodín práce nadčas). V priemere za 143 týždňov, v ktorých žalobca odpracoval aspoň jeden deň, potom predstavuje jeho práca nadčas 7,05 hodín/týždeň, čo je viac ako povoľuje zákon č. 315/2001 Z. z. (6,52 hodín/týždeň), ale menej ako stanovuje smernica 2003/88/ES (10 hodín/týždeň pri 38 hodinovom základnom týždennom služobnom, resp. pracovnom čase). Vzhľadom na výsledky dokazovania mal súd prvej inštancie za to, že prípade žalobcu nedošlo k porušeniu pravidla o maximálnom priemernom pracovnom čase, a preto žalobcovi žiadna škoda, resp. ujma z tohto dôvodu vzniknúť ani nemohla. Podľa súdu prvej inštancie z vyjadrenia žalobcu (ktorý to vo svojej výpovedi zo všetkých doposiaľ súdom vypočutých hasičov vyjadril najpregnantnejšie) aj z vyjadrení ďalších hasičov, že hodiny pracovnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby nemajú zaplatené (v tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázala článok zverejnený na internetovej stránke: <https://www.aktuality.sk/clanok/xLLufiw/kam-az-nas-nechate-padnut-slovensko-by-nemalo-zotrocovat-ludi-hovori-hasic-ktory-zaluje-stat/>) plynie, že pohnútkou pre podanie predmetnej žaloby nie je samotné prekračovanie limitu 48-hodinového týždenného pracovného času v niektorých týždňoch, keďže nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času na 24-hodinové služby hasičom vyhovuje, ale výška náhrady za služobnú pohotovosť podľa § 122 zákona č. 315/2001 Z. z., s ktorou hasiči nie sú spokojní. Súd prvej inštancie opätovne zdôraznil, že ani smernica 2003/88/Es, ani Zákonník práce a ani zákon č. 315/2001 Z. z. nestanovuje, že aj služobná pohotovosť na pracovisku musí byť zaplatená rovnakou sadzbou ako tzv. odpracované hodiny. Zákonom stanovená výška náhrady za služobnú pohotovosť je pre súd záväzná a jej neuspokojivú hodnotu nemožno obchádzať žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy.

20. Súd prvej inštancie bol ďalej názoru, že aj keby ako porušenie pravidla obsiahnutého v článku 6 písm. b) smernice 2003/88/Es postačilo už len samotné prekročenie 48-hodinového času v niektorých týždňoch (v prípade žalobcu je to 30 týždňov za obdobie 36 mesiacov), bez ohľadu na celkový priemerný pracovný čas žalobcu, pre vznik nároku na náhradu žalobou uplatnenej nemajetkovej ujmy okrem

porušenia uvedeného pravidla je rozhodujúca existencia peňažnou formou odčiniteľných negatívnych následkov v priamej príčinnej súvislosti s porušením uvedeného pravidla, t.j. v súvislosti so samotným prekročením 48-hodinového pracovného času v týždni. V tejto súvislosti z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca vykonáva prácu hasiča od roku 2006, pričom skutočnosť, že v práci strávi v niektorých týždňoch viac ako 48 hodín (v prípade žalobcu to bolo 30 týždňov) má potom za následok, že v takomto týždni menej času môže žalobca venovať svojej rodine a osobným záľubám. Na druhej strane, v prípade žalobcu bolo zistených viac ako dvojnásobok týždňov (71), v ktorých odpracoval menej ako 48 hodín, a z toho 39 týždňov bolo takých, kde odpracoval iba jednu 24-hodinovú zmenu a 14 týždňov bolo takých, kde žalobca neodpracoval ani jeden deň. V takýchto týždňoch potom žalobca môže realizovať všetky činnosti, v ktorých je prípadne obmedzený v týždňoch, v ktorých k prekročeniu 48-hodinového týždenného pracovného času došlo. Žalobcom uvádzané negatívne následky tak podľa súdu prvej inštancie nie sú v príčinnej súvislosti s prekračovaním povoleného priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času v niektorých týždňoch, ale sú v priamej príčinnej súvislosti s vlastným výkonom jeho práce hasiča a ich priamy pôvod je v nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Inými slovami povedané, žalobcom zmienené negatívne následky (potreba oddychu po 24-hodinovej zmene a pod.) výkonu jeho práce by nastali aj vtedy, keby nikdy k prekročeniu jeho maximálneho priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času nedošlo. Z vykonaného dokazovania tak neboli preukázané žiadne negatívne následky, ktoré by boli v priamej príčinnej súvislosti výlučne s možným porušením pravidla o maximálnom priemernom pracovnom čase, preto žalobcovi žiadna peňažnou formou odčiniteľná nemajetková ujma nevznikla.

21. Súd prvej inštancie zdôraznil, že nárok žalobcu nemožno založiť na skutkovom základe vychádzajúcom z rozsahu jeho pracovného času v priebehu jednotlivých mesiacov preto, že z pohľadu aplikovanej právnej normy nie je rozsah pracovného času žalobcu v každom mesiaci rozhodujúci.

22. Navyše súd prvej inštancie mal za to, že výpočet nároku žalobcu, ktorý je obsahom podanej žaloby na strane 6 - 7 a jej prílohy na č. l. 12, alebo aj ďalších vyjadrení žalobcu je už vo svojej podstate nesprávny a zavádzajúci tvrdením, že „do fondu pracovného času žalobcu neboli započítané hodiny služobnej pohotovosti v rozsahu 1 940,50 hodín“, pretože toto tvrdenie vychádza z nepochopenia pojmu „fond pracovného času“ a z nesprávneho výpočtu celkového pracovného času žalobcu v mesiaci súčtom všetkých hodín FPČ a hodín pracovnej pohotovosti žalobcu, t.j. takýto výpočet vychádza z nesprávneho predpokladu o tom, že žalobca v každom mesiaci odpracoval celý FPČ a všetky hodiny pracovnej pohotovosti majú byť nielen prácou nadčas, ale dokonca majú byť všetky prácou nadčas nad rozsah povoleného priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času (podobným nesprávnym spôsobom zjavne postupujú pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj niektoré súdy). Súd prvej inštancie ozrejmil, že hodnota FPČ vyjadruje iba počet hodín základného pracovného času, a ak by počet hodín pracovnej pohotovosti mal predstavovať prácu nadčas nad rozsah povoleného priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času, potom nie je zrejmé ako a kedy by mal zamestnanec odpracovať nadčas 8 hodín týždenne predstavujúci rozdiel medzi základným pracovným časom a prácou nadčas nad rozsah povoleného priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času. Údaj o výške FPČ vo výplatných páskach je iba teoretické číslo vyjadrujúce koľko pracovných hodín základného pracovného času má zamestnanec k dispozícii v mesiaci pri jeho spôsobe rozvrhnutia pracovného času, nehovorí však nič o tom, koľko z toho zamestnanec v mesiaci aj reálne odpracoval. Ako pracovný čas možno posudzovať len hodiny strávené v práci ako odpracované hodiny alebo pohotovosťou v mieste výkonu štátnej služby, iba tieto hodiny spolu tvoria celkový pracovný čas, a ich celkový počet je možné zistiť len po skončení mesiaca v závislosti od reálneho výkonu práce zamestnancom. Čas dovolenky (D) ani čas voľna za sviatkov (VS) nie sú pracovným časom, ale sú práve dobou určenou na regeneráciu a oddych (článok 2 bod 1 a 2 smernice 2003/88/ES, § 85 ods. 1 Zákonníka práce a § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Ako výkon práce nemožno posudzovať ani dni, v ktorých zamestnanec nepracoval z dôvodu práceneschopnosti (PN), alebo z dôvodu návštevy lekára (LEK) či sprevádzania rodinného príslušníka (SRP) z iných dôvodov (SVP) alebo z dôvodu všeobecného záujmu (VSZ). Pracovné hodiny pripadajúce na deň, ktorý žalobca z rôznych dôvodov neodpracoval (D, VS, PN, LEK, SRP, SVP, VSZ) však stále zostávajú súčasťou hodnoty FPČ v danom mesiaci. Celkový počet hodín FPČ v každom mesiaci je určený iba tým, koľko pracovných dní v mesiaci prichádza do úvahy podľa spôsobu rozvrhnutia pracovného času zamestnanca a koľko pracovných hodín v týchto dňoch zamestnanec môže teoreticky odpracovať, ak by odpracoval všetky dni v mesiaci. Celkový počet hodín FPČ je pritom určený vopred na začiatku mesiaca bez ohľadu na to, že neskôr v priebehu mesiaca zamestnanec jeden alebo viac

pracovných dní reálne neodpracuje – takéto skutočnosti sa potom na výplatnej páske zaznamenajú v iných položkách, ale nie v úprave hodnoty FPČ.

23. Pre lepšie pochopenie svojich úvah súd prvej inštancie pojem FPČ vysvetlil na ilustratívnom príklade mesiaca júl 2020, v ktorom výška FPČ žalobcu pri nerovnomernom rozvrhnutí pracovného času predstavuje 187 hodín zodpovedajúcich tomu, že žalobca mal naplánovaných na tento mesiac 11 pracovných dní (01., 04., 07., 10., 13., 16., 19., 22., 25., 28. a 31.), z ktorých každý deň by odpracoval 17 hodín ($17 \times 11 = 187$) a ďalších 7 hodín denne by vykonával pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby, čo by za celý mesiac predstavovalo spolu ďalších 77 hodín ($7 \times 11 = 77$) pracovného času. Celkový pracovný čas žalobcu by tak v tomto mesiaci dosiahol spolu 264 hodín za predpokladu, ak by žalobca odpracoval všetkých 11 dní. Žalobca v mesiaci júl 2020 mal dva dni (16.07.2020 a 31.07.2020) dovolenku, jeden deň (07.07.2020) mal voľno za prácu vo sviatok, a po zvyšok mesiaca odpracoval už len osem zmien v trvaní 24 hodín, t.j. spolu odpracoval namiesto 264 hodín iba 192 hodín ($8 \times 24 = 192$), z ktorých 136 hodín ($8 \times 17 = 136$) je evidovaných ako odpracované a 56 hodín ($8 \times 7 = 56$) je evidovaných ako pohotovosť (na výplatnej páske je uvedený počet odpracovaných hodín 141,41 a počet hodín pohotovosti 50,59, súčet však stále predstavuje rovnakých 192 hodín). Teoretický FPČ žalobcu v mesiaci júl 2020 v počte 187 hodín by bol naplnený iba odpracovanými hodinami, ak by žalobca odpracoval všetky zmeny, ktoré mal v mesiaci naplánované, t.j. ak by odpracoval aj tie tri, ktoré neodpracoval pre čerpanie dovolenky a voľna za prácu vo sviatok. Tieto tri dni, ktoré žalobca neodpracoval zodpovedajú spolu 51 hodinám pracovného času (3×17), ktorý by bol evidovaný ako odpracované hodiny, čo spolu s ďalšími 136 skutočne odpracovanými hodinami by potom dávalo dokopy FPČ 187. Skutočný pracovný čas žalobcu v tomto mesiaci bol však namiesto 187 iba 136 odpracovaných hodín a zvyšok pracovného času žalobcu (v tomto mesiaci 56 hodín) predstavuje pohotovosť (presnejšie 141,41 odpracovaných hodín pozostávajúcich zo 136 hodín riadneho výkonu štátnej služby a 5,41 hodín práce nadčas a 50,59 hodín predstavuje tzv. neaktívnu časť služobnej pohotovosti, čo vyplýva z výplatnej pásky – poznámka odvolacieho súdu). Potom FPČ žalobcu v počte 187 hodín v tomto mesiaci v skutočnosti bol naplnený v časti 136 hodín odpracovanými hodinami, v časti 51 hodín pracovnou pohotovosťou, žalobca tak odpracoval v mesiaci iba 4 hodiny práce nadčas (v skutočnosti 5,41 hodín, aj pri odpočítaní 187 hodín FPČ od 192 hodín by práca nadčas činila 5, nie 4 hodiny – poznámka odvolacieho súdu) a k prekročeniu maximálneho týždenného priemerného pracovného času žalobcu tak v priebehu mesiaca nedošlo. Napokon ako posledný príklad významu pojmu FPČ môžu slúžiť výplatné pásky hasičov za mesiace, počas ktorých hasiči z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti neodpracovali ani jednu hodinu, napriek tomu hodnota FPČ na výplatnej páske v takomto mesiaci nebola nulová, ale zostala vždy nezmenená zodpovedajúca predpokladanému počtu plánovaných pracovných zmien pripadajúcich podľa rozvrhnutia na príslušný kalendárny mesiac (súd prvej inštancie poukázal na iné prípady známe mu z jeho rozhodovacej činnosti: mesiac február 2021 v prípade hasiča vo veci sp. zn. 16C/11/2023, alebo mesiace september 2022 – jún 2023 v prípade hasiča vo veci sp. zn. 16C/18/2023). Z uvedených príkladov je zrejmé, že takmer v každom mesiaci základný 40-hodinový týždenný pracovný čas žalobcu nie je naplnený iba hodinami pracovného času, ktoré sú evidované ako odpracované hodiny, ale jeho základný pracovný čas je naplnený sčasti vždy aj služobnou pohotovosťou. Z uvedeného vyplýva potom tiež to, že časť náhrady za služobnú pohotovosť podľa § 122 zákona č. 315/2001 Z. z. je žalobcovi vyplácaná aj za hodiny, ktoré tvoria základný pracovný čas žalobcu. Žalobca ako zamestnanec v štátnej službe pritom nie je odmeňovaný hodinovou odmenou, ale funkčným platom, ktorý je žalobcovi v každom mesiaci vyplatený celý aj v prípade, ak žalobca v mesiaci neodpracoval celý FPČ.

24. Súd prvej inštancie na podporu svojich úvah poukázal tiež na to, že nárok žalobcu nemožno založiť na skutkovom základe vychádzajúcom z rozsahu jeho pracovného času v priebehu jednotlivých mesiacov, pretože okrem mesiaca február v nepriestupnom roku každý z mesiacov v roku má viac ako 28 dní, dochádza tak k prelínaniu jednotlivých sedemdnových období v rámci mesiacov. Uzatvorením výpočtu pracovného času na úrovni mesiacov potom nutne dochádza v rôznej miere k skresleniu týždenného pracovného času, čo možno dokumentovať v prípade žalobcu v kalendárnom týždni od 26.10.2020 do 01.11.2020, kedy žalobca v priebehu siedmich dní odpracoval tri 24-hodinové zmeny, jeho celkový pracovný čas v tomto týždni tak dosiahol spolu 72 hodín. Prvé dve pracovné zmeny v tomto týždni 26.10.2020 a 29.10.2020 sú však ešte súčasťou kalendárneho mesiaca október 2020 a posledná zmena 01.11.2020 už je súčasťou kalendárneho mesiaca november 2020.

25. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobu v celom rozsahu zamietol v prvom rade z dôvodu, že smernica 2003/88/ES bola do vnútroštátneho poriadku transponovaná správne, nie je teda daný ani základ

nároku, a podporne z dôvodu, že v prípade žalobcu nedošlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného 48-hodinového pracovného času a napokon z dôvodu, že neboli preukázané žiadne negatívne následky, ktoré by boli v priamej príčinnej súvislosti výlučne s prípadným prekročením maximálneho priemerného týždenného pracovného 48-hodinového pracovného času. Podotkol, že pri svojom rozhodnutí zvažoval aj rozhodnutia iných všeobecných súdov v podobných veciach. V rozsudkoch iných všeobecných súdov, na ktoré poukázal žalobca, alebo ktoré si aj súd prvej inštancie sám obstaral, však nebol zistený žiadny skutkovo podobný prípad porovnateľný s prípadom žalobcu (súd prvej inštancie však poznamenal, že to často súvisí s mierou zistenia skutkového stavu v podobných veciach, ktorý z textu odôvodnení nie je možné v podstatných skutkových okolnostiach dostatočne konkrétne vyabstrahovať tak, aby jednotlivé prípady bolo možné navzájom porovnať).

26. O nároku strán sporu na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP vzhľadom na plný úspech žalovaného v spore. Preto mu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Dodal, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Rozsudok súdu prvej inštancie označil za nesprávny z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP, t.j. z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

28. Porušenie práva na spravodlivý proces videl žalobca v nepredvídateľnosti napadnutého rozsudku s ohľadom na už zaužívanú súdnu prax, nakoľko existuje minimálne niekoľko desiatok, ba až stovák rozhodnutí odvolacích súdov, ktoré bez akýchkoľvek pochybností uznávajú základ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy u hasičov za daný, preukázaný. Rozdielna rozhodovacia prax odvolacích súdov spočíva len v priznávaní konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy pre toho-ktorého hasiča, čo je však pochopiteľné, keď každý z hasičov odsľúžil iný počet hodín v rámci toho-ktorého žalovaného obdobia a taktiež na každého hasiča inak vplyva prekračovanie 48 – hodinového pracovného času v rámci toho-ktorého priemerného pracovného týždňa vyplývajúce zo smernice 2003/88/ES. Súd prvej inštancie v tomto spore však (zrejme ako jediný vybočujúci zo zaužívanej súdnej praxe) neuznal v predmetnej veci ani len základ nároku žalobcu za daný. Podľa žalobcu ak súd prvej inštancie v predmetnej právnej veci dospel už k tomuto prvotne nesprávnemu záveru, bez ďalšieho možno považovať za nesprávne a v rozpore s akoukoľvek predvídateľnosťou práva a právnou istotou, jeho ďalšie závery na tento jeho nesprávny záver obsahovo nadväzujúce. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/155/2017 zo dňa 25.10.2017 považujúce za súčasť práva na spravodlivý proces o. i. aj právo na predvídateľnosť rozhodnutia, či nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 236/06, podľa ktorého právna istota okrem iného znamená možnosť subjektov práva predvídať rozhodnutia štátneho orgánu (teda i súdu, resp. najmä súdu) v konkrétnej veci. Princíp právnej istoty znamená aj predvídateľnosť postupu súdu, t. j. že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované.

29. Porušenie práva na spravodlivý proces videl žalobca aj v nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, nakoľko súd prvej inštancie len všeobecne, bez odkazu na konkrétne súdne rozhodnutia, ktoré mal na mysli uviedol, že ostatnými všeobecnými súdmi je v zásade hromadným konsenzom prijatý záver o neúplnej transpozícii smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho poriadku. Neodcitolav pritom ani jedno rozhodnutie, ktoré považuje za nesprávne, resp. za nezákonné, ale povýšil svoj postoj nad niekoľko desiatok až stovák rozhodnutí odvolacích súdov. Ani pri jeho konštatovaní, že v podobných prípadoch je potrebné postupovať podobne a v rozdielnych prípadoch je potrebné postupovať rozdielne, neodcitolav ani len jedno súdne rozhodnutie, ktoré si mal sám obstarat', v ktorom nebol podľa neho zistený žiadny skutkovo podobný prípad porovnateľný s prípadom žalobcu. Žalobca poukázal na pomerne rozsiahlu judikatúru NS SR a ÚS SR pojednávajúcu o práve strany sporu (účastníka konania) na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť práva na spravodlivý proces a o dôsledkoch porušenia tohto práva spočívajúcich v tom, že strane sporu je nielenže upreté právo dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia, ale odníma sa jej aj možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

30. Žalobca s odkazom na danú judikatúru subsumujúc ju pod skutkový stav tohto prípadu dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v časti odôvodnenia neuznania ani len základu nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy nepresvedčivý, neobsahujúci žiadne konkrétne preskúmateľné hľadiská, na základe ktorých dospel súd prvej inštancie k týmto záverom. Takýmto postupom vznikla zo strany súdu prvej inštancie ničím neodôvodnená svojvôľa, ktorá nenapĺňa kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čím sa stalo toto rozhodnutie zároveň nepredvídateľným.

31. Žalobca vyvodil nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie z toho, že odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudkoch sp. zn. sp. zn. 14Co/34/2022 zo dňa 24.01.2023, sp. zn. 14Co/36/2022 zo dňa 14.02.2023, sp. zn. 16Co/11/2022 zo dňa 23.02.2023, sp. zn. 16Co/26/2022 zo dňa 09.02.2023 a sp. zn. 16Co/36/2022 zo dňa 23.03.2023 mal pri priznaní tam uvedených súm peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzať z obdobného výpočtu, z akého vychádzal žalobca v podanej žalobe. Tieto rozhodnutia citoval už v podanej žalobe. Nejednalo sa pritom o 5 ojedinelých rozhodnutí. Krajský súd v Banskej Bystrici v prípadoch ako je prípad žalobcu už konštantne rozhodol obdobným spôsobom aj v ďalších 11 rozhodnutiach: sp. zn. 11Co/112/2023 zo dňa 25.01.2024, sp. zn. 17Co/94/2023 zo dňa 14.12.2023, sp. zn. 13Co/61/2023 zo dňa 15.11.2023, sp. zn. 14Co/65/2023 zo dňa 25.10.2023, sp. zn. 14Co/84/2023 zo dňa 11.10.2023, sp. zn. 14Co/88/2023 zo dňa 11.10.2023, sp. zn. 11Co/78/2023 zo dňa 28.09.2023, sp. zn. 11Co/66/2023 zo dňa 28.09.2023, sp. zn. 11Co/67/2023 zo dňa 28.09.2023, sp. zn. 11Co/48/2023 zo dňa 28.09.2023, sp. zn. 16Co/53/2022 zo dňa 27.07.2023. Existuje pritom minimálne ďalších 13 rozhodnutí tunajšieho odvolacieho súdu, o ktorých má vedomosť, v ktorých Krajský súd v banskej Bystrici priznal žalobcom – hasičom peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy: sp. zn. sp. zn. 16Co/75/2023 zo dňa 22.02.2024, sp. zn. 16Co/106/2023 zo dňa 22.02.2024, sp. zn. 16Co/77/2023 zo dňa 22.02.2024, sp. zn. 16Co/84/2023 zo dňa 22.02.2024, sp. zn. 14Co/113/2023 zo dňa 27.02.2024, sp. zn. 17Co/86/2023 zo dňa 20.03.2024, KS BB, sp. zn. 17Co/84/2023 zo dňa 20.03.2024, sp. zn. 17Co/100/2023 zo dňa 20.03.2024, sp. zn. 17Co/141/2023 zo dňa 27.03.2024, sp. zn. 16Co/91/2023 zo dňa 04.04.2024, sp. zn. 16Co/104/2023 zo dňa 04.04.2024, sp. zn. 15Co/25/2024 zo dňa 17.04.2024 a sp. zn. 14Co/134/2023 zo dňa 07.05.2024. Obdobným spôsobom ako to požaduje žalobca teda rozhodujú senáty Krajského súdu v Banskej Bystrici 11Co, 13Co, 14Co, 15 Co, 16Co a 17Co (teda všetky civilné senáty Krajského súdu v Banskej Bystrici, nakoľko senát 12Co nie je dlhodobo obsadený – poznámka odvolacieho súdu). Žalobca poukázal tiež na to, že peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy priznávajú žalobcom - hasičom aj ostatné dve civilné sudkyne Okresného súdu Rimavská Sobota, pracovisko Revúca. To podľa žalobcu svedčí o tom, že zákonný sudca, ktorý je taktiež sudcom daného pracoviska (a ktorý rozhodol napadnutým rozsudkom v tomto spore) rozhoduje svojvoľne. V tejto súvislosti žalobca poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 289/2017 zo dňa 21.11.2017 publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod č. 43/2017, ktoré právna veta znie: „Súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávaným veciam, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu.“

32. V ďalšej časti odvolania žalobca predostrel s odkazom na ust. 3, § 9, § 10 ods. 1, § 13, § 19 ods. 1 písm. a) CSP, bod 5 preambuly, čl. 1 ods. 2 a 3, čl. 2 ods. 1, 2 a 9, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b), čl. 17 ods. 1, 2, 3 písm. c) bod iii), čl. 19, čl. 22 smernice 2003/88/ ES, čl. 2 smernice Rady Európskych spoločností 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej aj smernica „89/391/EHS“), § 1 ods. 2, § 12 ods. 1 a 6, § 193, § 85 ods. 1, § 86, § 88 ods. 11, § 89 ods. 1 a 2, § 91, § 92 ods. 1 a 2, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 až 3, prílohu č. 4 zákona č. 315/2001 Z.z., § 85 ods. 5 prvá veta, § 85 ods. 13, § 86, § 87 ods. 1 a 2, § 96 ods. 2 Zákonníka práce, § 11, § 13, § 100, § 101, § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej aj „OZ“) a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení vlastné právne posúdenie veci, ktoré je podľa neho správne, obsahujúce čiastočne aj argumentáciu zhodnú s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie napr. ohľadne právomoci a miestnej príslušnosti súdu prvej inštancie na prejednanie a rozhodnutie sporu, o pasívnej vecnej legitímácii štátu v spore, o pôsobnosti smernice 2003/88/ES aj na služobný pomer hasičov. Táto časť odvolania vyznieva ako právna argumentácia vysporadúvajúca sa s námietkami protistrany – žalovaného v konaní pred súdom prvej inštancie a to

aj takými, ktoré si súd prvej inštancie neosvojil. Keďže účelom odvolania ako riadneho opravného prostriedku je napádať rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 a 2 CSP (podľa § 363 CSP má odvolateľ v odvolaní uviesť, z akých dôvodov považuje rozhodnutie za nesprávne (odvolacie dôvody), teda napr. aké skutkové zistenia, či právne názory, závery súdu prvej inštancie, nie protistrany považuje za nesprávne), odvolací súd vo svojom rozhodnutí uvádza z tejto časti odvolania žalobcu len skutkovú a právnu argumentáciu, ktorou oponuje, nesúhlasí so skutkovými zisteniami a právnymi názormi, závermi súdu prvej inštancie uvedenými v napadnutom rozsudku.

33. Žalobca považoval za nesprávne konštatovanie v závere už spomínaného bodu 13. odôvodnenia napadnutého rozsudku, že sa jedná o „prípadný pracovnoprávny nárok zamestnanca voči jeho zamestnávateľovi“.

34. Žalobca poukázal na to, že ak si členský štát nesplní povinnosť prijať všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou, plná účinnosť tejto normy práva Únie ukladá právo na nápravu a poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, ak sú splnené tri podmienky: 1. cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie je dostatočne závažné a 3. existencia priamej príčinnej súvislosti medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Pri neexistencii právnej úpravy Únie obsahové a formálne podmienky stanovené právnym poriadkom členského štátu pre oblasť náhrady škody spôsobenej porušením právnej normy Únie nemôžu byť menej výhodné oproti obdobným nárokom vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a nemôžu prakticky znemožňovať alebo príliš sťažovať získanie nápravy (zásada efektivity). Čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok v zmysle judikatúry súdneho dvora, predstavuje právnu normu Únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva. V každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora v danej oblasti. Keďže v tomto prípade nedodržanie požiadaviek upravených v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES počas obdobia dotknutého vo veci samej bolo zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora, musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie. Vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby overil, či existuje priama príčinná súvislosť medzi uvedeným porušením čl. 6 písm. b) smernice a škodou. Hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora, ktorý odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES, sa teda môže dovoliavať práva Únie na vyhovenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia (C-429/09). Pritom požiadavka na pracovníka, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že jeho zamestnávateľ porušil práva priznané čl. 6 písm. b) smernice 2003/88, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv podal žiadosť tomuto zamestnávateľovi je v rozpore so zásadou efektivity (C 429/09). Žalobca sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práva EÚ nesprávnou, resp. neúplnou transpozíciou smernice 2003/88/ES. Zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci síce upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím či nesprávnym úradným postupom, pričom nesprávne transponovanie smernice je postupom Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky, ktorý sa však podľa tohto zákona nepovažuje za nesprávny úradný postup. Preto tento právny predpis nemožno aplikovať. Za daných okolností je nutné v prípade zistenia zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva EÚ podľa podmienok nastavených Súdny dvorom EÚ, analogicky aplikovať právnu úpravu nášho právneho poriadku, ktorá upravuje vzťahy čo do obsahu a účelu najbližšie. Keďže ide o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, najbližšou právnou úpravou je § 11 a 13 OZ. V obdobných veciach viaceré sudy vrátane krajských súdov konštatovali správnosť aplikácie týchto ustanovení na uplatnený nárok. Pokiaľ teda Slovenská republika porušila právo EÚ tým, že netransponovala smernicu 2003/88/ES tak, aby právny poriadok SR zabraňoval v prípade služobného pomeru žalobcu prekračovať priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES (čo tvrdí žalobca) a v príčinnej súvislosti s týmto porušením vznikla žalobcovi škoda, je daná zodpovednosť Slovenskej republiky za škodu vzniknutú v dôsledku porušenia tohto ustanovenia.

35. Žalobca poukázal na to, že pojmy „pracovný čas“ a „čas odpočinku“ v zmysle smernice č. 2003/88/ES sa nemôžu vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, ale predstavujú pojmy práva Spoločenstva, ktoré je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej smernice. Charakteristické znaky pojmu pracovný čas sú naplnené počas pohotovosti, ktorú zamestnanec vykonáva v rámci režimu vyžadujúceho fyzickú prítomnosť v mieste

výkonu práce. Smernici č. 2003/88/ES odporuje právna úprava členského štátu, ktorá v prípade pohotovostnej služby vykonávanej v rámci režimu vyžadujúceho fyzickú prítomnosť v mieste výkonu práce náhradu iba tých časových úsekov pohotovostnej služby, v priebehu ktorých pracovník skutočne vykonával pracovnú činnosť. (C 151/02). Maximálna hranica 48 hodín pre priemerný týždenný pracovný čas vrátane práce nadčas je zvlášť dôležité pravidlo sociálneho práva Spoločenstva, ktoré musí byť na prospech každému zamestnancovi ako minimálny nárok na ochranu jeho bezpečnosti a zdravia, takže taká vnútroštátna úprava, ktorá umožňuje týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku, je v rozpore s požiadavkami tohto ustanovenia. Článok 6 bod 2 smernice 2003/88/ES treba vykladať tak, že zabráňuje členskému štátu prijať právnu úpravu, ktorá umožňuje pri pracovnej pohotovosti na pracovisku prekročiť maximálny týždenný čas v rozsahu 48 hodín stanovený v tomto ustanovení. (C 397/01 až C 403/01). Členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia. (C 429/09).

36. Činnosť vykonávaná žalobcom v rámci služobného pomeru v HaZZ spadá do pôsobnosti smernice 2003/88/ES. Zákon o HaZZ umožňuje prekročiť maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín stanovený v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, v dôsledku čoho možno konštatovať, že Slovenská republika netransponovala smernicu 2003/88/ES správne, teda porušila právnu normu Európskej únie. To, že sa má započítavať do služobného času i služobná pohotovosť vykonávaná na pracovisku i keď pracovník reálne úkony nevykonáva, len je pripravený ich v prípade potreby začať vykonávať, čo do značnej miery ovplyvňuje jeho možnosti venovať sa iným činnostiam, vyplýva z judikatúry Súdneho dvora EÚ (C 151/02, C 397/01 až C 403/01, C 429/09, C 518/15, C 107/19, C 344/19). Pri týchto záveroch žalobca argumentoval tým, že Zákonník práce síce stanovil v súlade so smernicou maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48 hodín, referenčné obdobia, za ktoré sa priemer určuje (pri rovnomernom rozvrhnutí pracovného času 4 týždne, pri nerovnomernom 4 mesiace, v prípade dohody v kolektívnej zmluve 12 mesiacov), ako aj to, že neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa považuje za pracovný čas, tieto ustanovenia Zákonníka práce sa však na služobný pomer žalobcu nevzťahujú vzhľadom na § 12 ods. 6 a § 193 zákona o HaZZ. Podľa žalobcu samotný zákon o HaZZ výslovný maximálny limit týždenného služobného času neustanovuje a ustanovenia tohto zákona upravujúce služobný čas nebránia tomu, aby služobný čas vrátane pohotovosti prekročil 48 hodín týždenne. Také obmedzenia pracovného času ako sú v Zákonníku práce v zákone o HaZZ nie sú. Právna úprava uvedená v § 85, § 86 ods. 1 a 2, § 88 ods. 1, § 89 ods. 1, § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z. umožňuje nerovnomerné rozvrhnutie služobného času príslušníka HaZZ tak, že odpracuje týždenne viac ako 48 hodín. Pri rozvrhovaní služobného času zákonným spôsobom môže teda príslušník odpracovať i niekoľko týždňov v mesiaci, v rámci ktorých súčet jeho služobného času a služobnej pohotovosti bude presahovať 48h. Žiadne ustanovenie zákona o HaZZ tomu nebráni. Napr. ak je príslušníkovi HaZZ rozvrhnutý čas v rámci jedného týždňa tak, že odsľúži 24 hodín, potom má 2 dni voľna, opäť odsľúži 24 hodín, opäť má 2 dni voľna a znova odsľúži 24 hodín, jeho služobný čas (vrátane pohotovostí) je rozvrhnutý v súlade so zákonom, ale presahuje 48 hodín (príslušníkov služobný čas vrátane pohotovosti je v takom prípade 72 hodín). Smernica 2003/88/ES umožňuje, aby si štát určil referenčné obdobie, v rámci ktorého v priemere pracovný čas (vrátane pohotovosti) nepresiahne 48 hodín týždenne. V prípade, ak si štát takéto referenčné obdobie určí, môže sa v súlade so smernicou 2003/88/ES v rámci 7 dní prekročiť pracovný čas zamestnanca 48 hodín, neskôr musí však pracovník odpracovať menej, aby v priemere za štátom stanovené obdobie pracovník neodpracoval viac ako 48 hodín. Smernica 2003/88/ES určuje, v akom rozpätí môže štát toto referenčné obdobie určiť. Čím dlhšie obdobie sa nastaví, tým flexibilnejšie sa môže pracovný čas rozvrhovať (napr. ak je referenčné obdobie 1 mesiac, prekročenie v jednom týždni sa musí hneď v nasledujúcich 3 týždňoch kompenzovať znížením odpracovaných hodín, aby priemer za mesiac bol menej ako 48 hodín. Ak je ale referenčné obdobie 6 mesiacov, môže dochádzať v prípade potreby k prekračovaniu aj opakovane v rámci i 2 – 3 mesiacov a do konca 6 mesiacov je dostatočný časový priestor na kompenzovanie znížením odpracovaných hodín, aby priemer za polrok bol menej ako 48 hodín). Žalobca zdôraznil, že referenčné obdobie nie je stanovené smernicou 2003/88/ES (ako tvrdí žalovaný), táto len určuje limity, v ktorých si ho členské štáty môžu upraviť. Podľa žalobcu však Slovenská republika v zákone o HaZZ nestanovila, aký je maximálny priemerný týždenný pracovný čas príslušníkov HaZZ, preto zo zákona nevyplýva ani to, že by sa mal robiť nejaký priemer a za aké obdobie sa má priemer vypočítavať. Toto je stanovené len v Zákonníku práce, ktorý sa však v tejto časti na príslušníkov HaZZ nevzťahuje. Za týchto okolností (nestanovením možnosti určovania priemeru za určité referenčné obdobie), ak zákon o HaZZ nebráni prekračovaniu 48-hodinového pracovného času pre

každé obdobie siedmich dní, je to v rozpore so smernicou 2003/88/ES. Obe podmienky uvedené v § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. definujúce služobný čas hasiča musia byť splnené kumulatívne. Služobná pohotovosť nie je služobným časom, pretože nie je vykonom štátnej služby, nejde totiž o plnenie úloh príslušníkov na úseku riadenia, rozhodovania, kontroly, odbornej prípravy rozhodnutí, odbornej prípravy návrhov zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, odbornej prípravy podkladov na vykonávanie štátnych záležitostí a uplatňovania právnych vzťahov v osobnom úrade podľa tohto zákona a osobitných predpisov, ani o čas v zmysle § 97 zákona o HaZZ.

37. Žalobca mal aj za to, že v príčinnej súvislosti s porušením právnej normy Únie Slovenskou republikou vznikla žalobcovi škoda. Trval na tom, že mu vznikla ujma tým, že dochádzalo u neho opakovane k prekračovaniu 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou 2003/88/ES, pričom mal za to, že je postačujúce, aby v žalovanom období nastalo prekročenie aspoň raz. Vychádzal z už vyššie uvedeného názoru, že zákon o HaZZ nestanovil maximálny priemerný týždenný pracovný čas ani referenčné obdobie, za ktoré sa má priemer vypočítavať. Podľa žalobcu obdobie, na ktoré sa rozvrhuje pracovný čas a obdobie, za ktoré sa vypočítava priemerný týždenný pracovný čas sú odlišné inštitúty, môžu sa zhodovať a nemusia. Napríklad v Zákonníku práce je určené, že pri nerovnomernom rozvrhnutí pracovného času sa čas rozvrhuje nerovnomerne na jednotlivé týždne a referenčné obdobie maximálneho priemerného týždenného času sú štyri mesiace. To, že zákonodarca stanovil, na aké obdobie sa služobný čas rozvrhuje, neznamená stanovenie referenčného obdobia pre výpočet priemeru týždenného pracovného času v zmysle smernice 2003/88/ES. Podľa žalobcu by bolo aj nelogické pri nestanovení maximálneho priemerného limitu určovať obdobie, za ktorý sa priemer určuje. Mal za to, že v prípade nestanovenia limitu maximálneho priemerného týždenného pracovného času pre príslušníkov HaZZ a referenčného obdobia, za ktorý sa priemer má vypočítavať, čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (s priamym účinkom) priznáva príslušníkom HaZZ právo, aby ich služobný čas (vrátane služobnej pohotovosti a nadčasov) pre každé obdobie siedmich dní neprekročil 48 hodín. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobcovi bol v žalovanom období rozvrhovaný služobný čas nerovnomerne v súlade s pravidlami stanovenými zákonom o HaZZ, v žalovanom období sa opakovane stávalo, že odpracoval obdobia siedmich dní, v ktorých jeho služobný čas (vrátane služobnej pohotovosti a nadčasov) prekročil 48 hodín. Toto obdobie jednotlivých týždňov, kedy dochádzalo k prekročeniu 48 hodín žalobca preukázal v podaní zo dňa 09.02.2024 a aj súd prvej inštancie uznal, že k prekročeniu došlo počas 30 týždňov v žalovanom období 3 rokov spätne pred podaním žaloby na súd.

38. V dôsledku porušenia práva EÚ Slovenskou republikou dochádzalo u žalobcu v žalovanom období k výkonu práce nad maximálny smernicou stanovený limit, v príčinnej súvislosti s čím došlo u žalobcu k zásahu do jeho práva na odpočinok, na súkromný a rodinný život, čím mu vznikla nemajetková ujma. K primeranému odpočinku po práci má pritom dochádzať aj z dôvodu regenerácie a na to, aby nedochádzalo pri výkone práce k poškodeniu zdravia zamestnanca. V žalobe i vo svojej výpovedi uvádzal dopad porušenia práva EÚ na jeho život, že v dôsledku prekračovania pracovného času je z práce unavený, musí ešte dospávať aj doma, je ženatý, má 3 deti, vo voľnom čase sa stará o deti, ktoré vozí na krúžky, na hudobnú výchovu a šport. Aj sám vykonáva športové aktivity, na čo má teraz menej času. Tieto skutočnosti ako i iné, ktoré uvádzal však súd prvej inštancie nijakým spôsobom v rámci hodnotenia skutkového stavu nevyhodnotil, najmä v prospech žalobcu. Súd prvej inštancie mal vyhodnotiť výpoveď žalovaného ako dostatočne presvedčivú a preukazujúcu vznik ujmy. Pokiaľ počas dlhého obdobia (v tomto prípade troch rokov) dochádzalo opakovane k prekračovaniu maximálneho pracovného času, je zrejmé, že to musí mať dopad na pracovníka a jeho život. Rozsah tohto dopadu môže byť rôzny, v zásade závisí aj od rozsahu porušenia (ako často k nemu dochádzalo) či individuálnych okolností prípadu, ale to má vplyv na spôsob odškodnenia (či poškodenému patrí i náhrada v peniazoch, príp. výška náhrady). Pokiaľ by zákon o HaZZ bol v súlade so smernicou, žalobca by odpracoval menej a tento čas by mohol využiť na iné aktivity podľa vlastného uváženia. Vykonaným dokazovaním teda bolo podľa žalobcu preukázané, že nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. V zmysle judikatúry súdneho dvora ide o závažný zásah do práv, nevratný stav straty hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl. Žalobca v dôsledku rozvrhnutia pracovného času v rozpore s právom Európskej únie bol ukrátený o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii.

39. Žalobca poukázal na to, že cieľom smernice 2003/88/ES je stanoviť minimálne požiadavky určené na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov prostredníctvom aproximácie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa týkajú najmä pracovného času. Cieľom tejto harmonizácie na úrovni Európskej únie v oblasti organizácie pracovného času je zaistiť lepšiu bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov priznaním minimálnych dĺžok odpočinku, najmä denného a týždenného, ako aj primeraných prestávok v práci a stanovením maximálnej dĺžky týždenného pracovného času. Rôzne požiadavky, ktoré smernica uvádza v oblasti maximálneho pracovného času a minimálnej doby odpočinku, predstavujú teda pravidlá sociálneho práva Únie osobitného významu, ktoré sa majú vzťahovať na každého pracovníka a ktorých dodržiavanie nemôže závisieť od úvah čisto ekonomickej povahy. Spochybňovanie negatívnych dopadov a vznik ujmy v prípade pravidelného a dlhodobého porušovania tohto smernicou stanoveného pravidla nie je namieste a to obzvlášť v prípade povolania hasičov, ktorých práca je náročná a zodpovedná, vyžadujúca si sústredenie, pohotovosť či správne reakcie vo vopred neočakávaných situáciách. Tvrdenie, že u žalobcu žiadna ujma nevznikla, považuje žalobca za účelové, s cieľom vyhnúť sa zodpovednosti žalovaným.

40. V ďalšej časti odvolania sa žalobca venoval problematike rozsahu náhrady škody z hľadiska kritérií stanovených judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy považoval vzhľadom na okolnosti prípadu za spôsobilé odškodnenie ujmy, ktorá mu porušením práva EÚ vznikla. Súd mal pri určení rozsahu spôsobenej ujmy do úvahy, že k prekročeniu 48 odpracovaných hodín v rámci 7 dní došlo u žalobcu takmer v každom mesiaci žalovaného trojročného obdobia, pričom niekedy išlo aj o dva týždne v tom ktorom mesiaci s takýmto prekročením. Ide o dlhý čas, ktorý mohol žalobca využiť inak, podľa vlastnej úvahy. Mal za to, že bolo namieste určovať výšku peňažnej náhrady výpočtom ako to navrhol v žalobe a ako o tom konštantne rozhoduje aj tunajší odvolací súd. Peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 4 865,59 eur vyčíslil ako súčin súčtu odpracovaných hodín služobnej povinnosti (1 940,50 hodín) za obdobie od júla 2020 do júna 2023 vrátane a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2001 Z. z. Žalobca sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času (čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice), nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne, aj keď v ďalších podaniach uvedomujúc si aj iné rozhodnutia súdov v obdobných veciach, upresnil jednotlivé týždne, resp. jednotlivé mesiace, v ktorých dochádzalo k prekročovaniu tzv. 48 hodinového priemerného pracovného týždňa. Výšku náhrady, ktorá bola vyčíslená týmto spôsobom, možno považovať zároveň za primeranú. Je podľa neho legitímny jeho názor, keď výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval od počtu hodín strávených pracovnou pohotovosťou, ktoré neboli započítané do pracovnej doby žalobcu. Má však vedomosť o rozličnej rozhodovacej činnosti či už súdov prvej inštancie, ako aj súdov odvolacích v jednotlivých prípadoch (obdobných ako prípad v tejto veci), keď niektoré rozhodnutia sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy, ktorá je odvodzovaná od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času za situácie, že zároveň nebol rešpektovaný článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (ako v tejto veci); niektoré súdy pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy vychádzajú zo skutočnosti, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bolo v rozhodnom období nad rozsahom 48 hodín a niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni.

41. Žalobca nesúhlasil s výkladom slovného spojenia „priemerný týždenný pracovný čas“ podaným súdom prvej inštancie v závere bodu 11 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Podľa žalobcu možno mať bez akýchkoľvek pochybností za to, že priemerný týždenný pracovný čas sa vzťahuje na ten-ktorý týždeň, pričom týždňom sa rozumie ten-ktorý kalendárny týždeň, 7 dní v tom-ktorom kalendárnom roku. Keďže Zákonník práce obsahuje aj slovné spojenie „priemerný mesačný“ v súvislosti s pojmom zárobok, bez akýchkoľvek pochybností možno dospieť k tým rozdielom, že „priemerný týždenný“ sa vzťahuje na ten-ktorý kalendárny týždeň, nie na dlhšie obdobie a „priemerný mesačný“ sa vzťahuje na ten-ktorý kalendárny mesiac. Ak sa súd prvej inštancie snaží navodiť dojem, že „priemerom je súčet minimálne dvoch a viacerých hodnôt vydelení ich počtom...“, tak podľa žalobcu nie je celkom zrejmé, čo tým mal na mysli, nie je zrejmé, či pri priemernom týždennom pracovnom čase je potrebné vychádzať z dvoch pracovných týždňov, resp. troch, štyroch, viacerých, nevedno ani to, či na seba priamo nadväzujúcich. Podľa žalobcu tieto ďalšie nezmyselné vetné konštrukcie súdu prvej inštancie by boli už len následným

pokračovaním vo fabuláciách predostretých súdom prvej inštancie. Prekročenie 48 hodín pracovného času sa podľa žalobcu logicky vzťahuje na ten-ktorý kalendárny týždeň, z čoho pri svojom výpočte aj vychádzal v podaní zo dňa 09.02.2024, nevzťahuje sa na obdobie dlhšie, t. j. na obdobie dvoch kalendárnych týždňov, resp. troch kalendárnych týždňov a pod. Súd prvej inštancie už zachádza vo svojej argumentácii ďalej, keď uvádza, že ak by sa to vzťahovalo napríklad na obdobie štyroch týždňov, tak dochádza k úplne iným prepočtom. Ako bolo uvedené vyššie, jedná sa o výklad pojmu „priemerný týždenný“, a nie o výklad pojmu „priemerný mesačný“. Podľa žalobcu akékoľvek ďalšie prepočty a výpočty súdom prvej inštancie, ktoré už tak či onak vychádzajú z nesprávneho právneho základu, nemôžu znamenať podstatnú relevanciu, preto sa pridriava celej svojej argumentácie uvedenej v odvolaní. Doplnil, že sa snažil o. i. v podaní zo dňa 09.02.2024 vypočítať presah odpracovaného služobného času nad rámec 48 – hodinového priemerného pracovného týždňa v rámci toho-ktorého kalendárneho týždňa za žalované obdobie 3 roky späť. Z týchto výpočtov však možno vyvodit podstatnú okolnosť a tou je tá, že u žalobcu za žalované obdobie tri roky späť pravidelne dochádzalo k prekročovaniu času 48 – hodinového priemerného pracovného týždňa, kedy k tomu dochádzalo takmer v každom kalendárnom mesiaci, a v niektorých kalendárnych mesiacoch k tomu dochádzalo dokonca aj opakovane, viackrát v tom-ktorom mesiaci.

42. Žalobca ďalej poukázal na satisfakčnú, sankčnú a preventívnu funkciu peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy v tomto konkrétnom prípade.

43. Žalobca mal za to, že by bolo v jeho prípade výrazne diskriminujúce nepriznanie mu žiadnej sumy nemajetkovej ujmy s poukazom na skutkové okolnosti prípadu najmä s odkazom na už citované viaceré súdne rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, kde minimálne iným 29 hasičom bolo priznané odškodnenie v podobe nemajetkovej ujmy za obdobných skutkových situácií.

44. Žalobca s poukazom na dlhoročnú sústavnosť porušenia práva Únie žalovaným, nakoľko sa doposiaľ ani za obdobie niekoľkých rokov nezjednála náprava a štátu hrozia ďalšie a ďalšie žaloby tejto skupiny jednotlivcov, mal za to, že to nemôže ísť na ťarchu týmto jednotlivcom v podobe priznávania príliš nízkych nemajetkových ujem a byť v prospech samotného žalovaného, keď takýto stav zrejme štátu vyhovuje a radšej odškodní obdobných žalobcov symbolickými sumami, než aby vyriešil problém dlhodobo aj vo vzťahu k udržateľnosti štátneho rozpočtu. Vzhľadom na postoj žalovaného v tejto veci ako i v iných obdobných právnych veciach, ktorý dlhodobo odmieta priznávať akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy všetkým hasičom - žalobcom, pravidelne sa odvoláva voči prípadným rozsudkom súdov prvých inštancií v prípade priznania nemajetkových ujem hasičom aj do základu nárokov žalobcov, kedy absentuje akákoľvek forma sebareflexie pre žalovaného žalobca poukázal na rozsudok NS ČR sp. zn. 25 Cdo 1260/2023 z 25.10.2023, podľa ktorého: „I. Lze souhlasit s názorem, že sama okolnost, že se původce zásahu do osobnostních práv v soudním řízení standardním způsobem brání, je jeho ústavně zaručeným právem, za jehož využití jej nelze sankcionovat zvýšením náhrady nemajetkové újmy. Na druhé straně postoj původce zásahu je jedním z judikaturou dovozených kritérií při úvaze o výši náhrady. Ústavní soud k tomu v nálezu sp. zn. I. ÚS 2844/14 uvedl: „Zejména je třeba zhodnotit postoj osoby odpovědné ke způsobené škodě; jinak se bude např. hodnotit snaha odpovědného o urychlené vyřešení náhrady nemajetkové újmy, jinak jeho obstrukce, nepřiznání odpovědnosti, a to zejména ve věcech, kde je zavinění ze strany odpovědného zcela jasné (např. byl v trestním řízení odsouzen, eventuálně byl odsouzen jeho zaměstnanec apod.). Postoj této osoby může podstatným způsobem ovlivnit vnímání újmy...; vstřícné chování, omluva či projevená lítost škůdce může zmírnit dopady nemajetkové újmy, naopak jeho lhostejnost, arogance či vyjádřená bezcitnost ji může ještě prohloubit.“ Jinými slovy náhrada bude nižší v případě uvedených „polehčujících“ okolností na straně původce zásahu, a logicky vyšší při absenci těchto okolností. Není tedy sice zcela přiléhavé hovořit o zvýšení náhrady v případě, že původce zásahu neprojeví účinnou lítost (sebareflexi), na druhé straně stanovení vyšší náhrady v případě absence sebareflexie oproti nižší náhradě v případě, že původce zásahu sebareflexi projevil, je zcela namístě. II. Uplatnil-li se závěr o tom, že důležitá je celková přiměřenost náhrady a nikoli matematický postup, jakým soud k vyčíslení této náhrady dospěl, při výkladu ustanovení upravujících náhradu nemajetkové újmy na zdraví (bolestného a ztížení společenského uplatnění) za účinnosti právní úpravy existující před 1. 1. 2014, obsahující podrobnější směrnice pro stanovení výše náhrady, tím spíše se uplatní za účinnosti současné právní úpravy peněžitých náhrad nemajetkové újmy, která takové podrobné směrnice postrádá.“

45. Na záver odvolania žalobca poukázal aj na nesprávne skutkové zistenie súdu prvej inštancie uvedené na strane 2 odôvodnenia napadnutého rozsudku, že žalobca bol personálnym rozhodnutím riaditeľa KR Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici vymenovaný v prípravnej štátnej službe ako príslušník čakateľ so zaradením na hasičskej stanici Revúca, kde aj v súčasnosti pracuje ako hasič – záchranár od 01.01.2006, v skutočnosti to bolo od 17.12.2015.

46. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovel, alternatívne aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

47. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Citujúc ust. § 358 CSP považoval žalovaný odvolanie žalobcu za neprípustné, nakoľko smeruje proti odôvodneniu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolaním podľa žalovaného nemožno napadnúť, resp. smerovať ho proti odôvodneniu, t.j. proti myšlienkovým postupom súdu prvej inštancie, odvolanie môže smerovať výlučne proti výroku, resp. výrokom rozhodnutia.

48. Ďalej mal žalovaný za to, že odvolanie žalobcu je nedostatočne odôvodnené. Podľa názoru žalovaného sa na žiadnom mieste v odvolaní nenachádza právna a skutková argumentácia odôvodňujúca podanie odvolania, za túto nepovažoval uvedenie právnej teórie o ohľadne odvolacích dôvodov podporenej rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít, ani právny názor žalobcu, akým spôsobom mal súd prvej inštancie rozhodnúť. Uviedol, že paragrafové označenie s citáciou jedného, príp. viacerých odvolacích dôvodov nie je postačujúce. Podanie odvolania spolu so špecifikáciou odvolacieho dôvodu, príp. odvolacích dôvodov je potrebné náležite zdôvodniť viažuc skutkový a právny stav vecí na žalobcom vytkané vady. Argumentácia žalobcu týkajúca sa ním citovaných súdnych rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici, : „...ktoré odcitoval žalobca v podanej žalobe, a v ktorých tunajší odvolací súd z obdobného výpočtu, z akého žalobca vychádzal v podanej žalobe priznal uvedeným žalobcom, iným hasičom nemajetkové ujmy...“ nie je podľa žalovaného ako odôvodnenie podaného odvolania postačujúca a relevantná. Samotný odkaz na rozhodovaciu prax či už odvolacích súdov v rámci Slovenskej republiky alebo aj Súdneho dvora Európskej únie nie je dôkazom utrpenej ujmy.

49. Žalovaný považoval odvolanie žalobcu aj za nedôvodné, podľa neho nedošlo k naplneniu ani preukázaniu žiadneho z odvolacích dôvodov. Poukázal na to, že právo na spravodlivý proces v sebe nezahŕňa právo strany sporu, aby sa rozhodlo podľa jej predstáv a požiadaviek. Nesúhlasil s názorom žalobcu, že myšlienkový postup súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku je nepredvídateľný, arbitrárny a nepreskúmateľný. Bol názoru, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd sa dostatočným spôsobom oboznámil aj s rozhodnutiami, ktoré boli vydané v takmer skutkovo a právne totožných veciach, namiesto stotožnenia sa s niektorými z týchto názorov a odkázaním na predmetné rozhodnutie dôkladne a presvedčivo odôvodnil svoj skutkový a právny názor na vec, ktorý možno v istom smere považovať za odklon od rozhodovacej praxe súdov vyššej inštancie, pričom ak bola prijatá ustálená rozhodovacia prax, slovenská právna úprava umožňuje odklon od nej, vyžaduje sa však presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Podľa názoru žalovaného sa súd prvej inštancie podrobne oboznámil s obdobnými vecami a svoj právny názor riadne a presvedčivo odôvodnil. Napokon žalovaný poukázal na to, že v rozhodovacej praxi súdov protichodná judikatúra nie je výnimočným, ale skôr bežným javom. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Unédic c. Francúzsko z 18.12.2008 týkajúci sa sťažnosti č. 20153/04: „požiadavka právnej istoty a ochrany legitímnych očakávaní (predvídateľnosť rozhodnutia) teda nezahŕňa právo na ustálenú judikatúru...“. Ďalej žalovaný poukázal na Správu o nezávislosti súdneho systému, nezávislosti súdov prijatú Benátskou komisiou (ďalej ako „BK“) na 82. plenárnom zasadnutí v Benátkach 12. – 13. marca 2010, napr. na stanovisko č. 1 Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) o zásadách týkajúcich sa nezávislosti súdnictva a nezosaditeľnosti sudcu z funkcie, ďalej na stanovisko CCJE č. 6 o spravodlivom procese v primeranej lehote, č. 10 o „Rade súdnictva v službách spoločnosti“ a č. 11 o kvalite súdnych rozhodnutí. Základné úvahy sú jasne stanovené CCJE: „66. CCJE uviedlo Sudcovia by mali byť pri svojom rozhodovaní nestranní a slobodní, mali by rozhodnúť v súlade so svojím vedomím a svedomím na základe vlastného posúdenia skutočnosti a v súlade s platnými právnymi predpismi.“ (Odporúčanie (94)12, Princíp I (2)(d).“ BK vždy zastávala princíp nezávislosti každého jednotlivého sudcu: „Sudcovská nezávislosť nie je len nezávislosťou súdnictva ako celku voči ostatným druhom štátnej moci, ale má aj svoj vnútorný aspekt. Každý sudca, bez ohľadu na jeho postavenie v systéme súdov, má rovnakú

právomoc. V súdnych rozhodnutiach by teda sudca mal byť nezávislý vo vzťahu k ostatným sudcom, ako aj vo vzťahu k predsedovi súdu alebo iným súdom (napr. odvolacím súdom alebo súdom vyššieho stupňa).“

50. Žalovaný mal ďalej za to, že žalobca nepreukázal dôvodnosť ním uplatneného nároku. Konanie o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch jej konaním, v ktorom žalobca ako individualita, jedinečná ľudská bytosť, žaluje štát za porušenie jeho práv a právom chránených záujmov v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s údajnou nesprávnou, resp. nedostatočnou implementáciou smernice 2003/88/ES. Žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru je samostatný, individuálny subjekt práv a povinností, ktorý má svoje zázemie, svoj život, svoje vnímanie prežívanie danej situácie, ktorá je v tomto kontexte natoľko individuálna a jedinečná, že akékoľvek porovnanie s prípadmi iných hasičov v obdobných veciach nie je žiaduce. Každý žalobca a každé konanie je špecifické vo svojej jedinečnosti prežívania a každého žalobcu a jeho vnímanie determinuje iný okruh faktorov, a to v odlišnej miere. Nemožno všetkých hasičov vnímať ako celok, ktorý jednoliato prežíva svoje subjektívne pocity. Preto za účelom zistenia porušenia subjektívnych práv žalobcu bol vykonaný jeho výsluch, ktorým sa mala preukázať miera porušenia jeho práv v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s nesprávnou, resp. nedostatočnou implementáciou smernice. Preto založenie žaloby žalobcom na citovaných súdnych rozhodnutiach Krajského súdu v Banskej Bystrici nemôže obstať, čo žalovaný namietal od počiatku konania.

51. Žalovaný sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že smernica 2003/88/ES bola do vnútroštátneho právneho poriadku transponovaná správne a v plnom rozsahu a to aj vo vzťahu k hasičom a že ak pri správnej transpozícii smernice zamestnávateľ prípadne porušuje stanovené pravidlá, nemožno uplatniť voči štátu nárok na náhradu škody na základe tzv. priameho účinku smernice z titulu nesprávnej transpozície, ale iba prípadný pracovnoprávny nárok zamestnanca voči jeho zamestnávateľovi vzniknutý z titulu porušenia správne transportovaného platného vnútroštátneho práva. Žalovaný súhlasil aj s názorom súdu prvej inštancie, že pohnútkou pre podanie predmetnej žaloby nie je samotné prekročovanie 48-hodinového týždenného pracovného času v niektorých týždňoch, keďže nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času na 24 hodinové zmeny hasičom vyhovuje, ale problém je pre nich výška náhrady za služobnú pohotovosť, s ktorou nie sú spokojní. Žalovaný uviedol, že v konaní opakovane namietal, že výpočet náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu je veľmi máľúci a predstavuje skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody formou doplatku, t.j. mzdový nárok, vzhľadom na čo vzniesol námietku nedostatku svojej pasívnej vecnej legitímácie v konaní, ktorú považuje za plne dôvodnú vzhľadom na charakter uplatneného nároku a povahu sporu, ktorý sa skôr javí ako spor pracovnoprávny. Navyše zo strany žalobcu bolo potrebné preukázať, či skutočne pracoval nad maximálny limit 48 hodín týždenne za rozhodné obdobie. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad stanovený maximálny limit pracovného času. Žalovaný trval na tom, že takisto je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období. Žalobcovi totiž mohla vzniknúť nemajetková ujma až konkrétnym porušením ustanovení smernice 2003/88/ES a len v rozsahu tohto porušenia. Žalovaný preto trval na tom, že vzhľadom na spôsob výpočtu si žalobca uplatnil mzdový nárok vydávajúc ho za nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku údajného porušenia smernice 2003/88/ES.

52. Žalovaný poukázal na to, že žalobca doposiaľ nepreukázal dôvodnosť výpočtu, tento dostatočne nevysvetlil, nešpecifikoval presahy, v prípade, ktorých by náhrada nemajetkovej ujmy prichádzala do úvahy. Len preukázanie presahov nad rámec 48 hodinového týždenného pracovného času je podľa žalovaného jedinou relevantnou kategóriou posúdenia vzniku prípadnej ujmy na právach žalobcu. Nárok žalobcu je preto doposiaľ nepreukázaný, zmätočný a nezdokladovaný. Žalovaný podotkol, že do pracovného času pre účely dodržiavania maximálneho týždenného pracovného času určeného smernicou 2003/88/ES nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá náhradné voľno, dovolenku, dodatkovú dovolenku, PN-ku, OČR-ku, navštívi lekára, čerpá otcovskú dovolenku, alebo je na rekondičnom pobyte (ktorý žalovaný považuje za benefit pre hasiča, nakoľko s účinnosťou od 01. januára 2023 je možné vykonať rekondičný pobyt aj formou aktívneho odpočinku doma). Počas tohto času totiž žalobca nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa ani nevykonáva činnosti vyplývajúce z jeho popisu služobných činností. Žalobca taktiež pri svojich výpočtoch nesprávne vychádzal z fondu služobného času, nakoľko je nutné vychádzať výlučne so žalobcom odpracovaných hodín. Preto sa žalovaný plne stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že výpočet žalobcu je už vo svojej podstate nesprávny a zavádzajúci.

53. Žalovaný mal vzhľadom na vyššie uvedené za to, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je náležite odôvodnený, súd prvej inštancie obšírne uviedol stranám sporu odpovede na podstatné skutkové a právne okolnosti tak, aby napadnutý rozsudok spĺňal podmienku preskúmateľnosti, náležite zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil.

54. Žalobca v odvolacej replike trval na svojej argumentácii uvedenej v odvolaní, nesúhlasil s vyjadrením žalovaného k jeho odvolaniu. Stotožnil sa len s vyjadrením žalovaného, že žalobca ako individualita, jedinečná ľudská bytosť, je samostatným a individuálnym subjektom práv a povinností, ktorý má svoje zázemie, svoj život, svoje vnímanie a prežívanie danej situácie a že nie všetkých hasičov je potrebné vnímať ako celok. Žalobca uviedol, že si je vedomý toho, že u každého z hasičov, ktorý uplatnil podanou žalobou svoje nároky, konkrétne hasičov, ktorí vykonávajú povolanie hasiča na Okresnom riaditeľstve hasičského a záchranného zboru v Revúcej, vznikol iný rozsah nemajetkovej ujmy, každý z týchto hasičov si uplatnil inú sumu nemajetkovej ujmy, čo je aj logické, keď každý z týchto hasičov odpracoval, resp. odslúžil iný počet hodín v tom-ktorom týždni, kedy zároveň aj dochádzalo k presahu tzv. 48 – hodinového času priemerného pracovného týždňa, čo bolo u každého z týchto hasičov individualizované, v inom týždni. Žalobca poukázal na to, že zo všetkých celkovo 29 rozhodnutí KS BB citovaných ním v odvolaní vyplýva, že sumy nemajetkových ujem v predmetnej problematike sa pohybujú v rozmedzí od 4 169,46 eur až do 6 506,40 eur, žalobca v tomto spore podal žalobu o zaplatenie 4 865,59 eur, teda v primeranej, približne priemernej výške priznaných súm nemajetkových ujem tunajším odvolacím súdom. Žalobca mal preto za to, že sa dôvodne dovoľáva odpovede na rozdielne rozhodnutie súdu prvej inštancie z hľadiska predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a právnej istoty obdobnej vzorky ľudí – hasičov, ktorí sa oprávnenne môžu cítiť diskriminovaní na rozdiel od iných hasičov.

55. Žalobca nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že nešpecifikoval a nepreukázal presahy nad rámec 48-hodinového týždenného pracovného času v tom-ktorom kalendárnom týždni. Poukázal na svoje podanie zo dňa 09.02.2024, ku ktorému navyše pripojil tzv. podrobnú dochádzku výpisu SAP, teda aj s podrobným popisom jednotlivých odpracovaných služobných pohotovostí a pod. Žalovaný v konaní nerozporoval žalobcom pripojené výplatné pásky, (podrobné) výpisy SAP a teda údaje tam obsiahnuté.

56. Žalobca nesúhlasil ani s tvrdením žalovaného, že čas rekondičného pobytu sa nezapočítava do pracovného, resp. služobného času. Rekondičné pobyty musí hasič absolvovať na pokyn svojho zamestnávateľa, teda fakticky sa zdržiava na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je z týchto dôvodov fakticky vylúčená. Ak by v prípade tohto rekondičného pobytu žalobca napr. utrpel úraz, jednalo by sa podľa jeho názoru o riadny pracovný úraz v pracovnej dobe. Pritom žalovaný sám uvádza, že až od dátumu 01.01.2023 bolo možné vykonať rekondičný pobyt aj formou aktívneho odpočinku doma, čo však bolo dovedy vylúčené, teda v prevažnej časti žalovaného obdobia.

57. K argumentu žalovaného, že pri určení, či došlo k prekročeniu limitu 48-hodinového týždenného pracovného času je potrebné prihliadať na referenčné obdobia žalobca poukázal na bod 45 odôvodnenia rozhodnutia nešpecifikovaného (okresného) súdu sp. zn. 3C/18/2023 zo dňa 02.02.2024, s ktorým žalobca súhlasí: „Smernica umožňuje členským štátom Únie stanoviť referenčné obdobie, kedy môže byť v tomto období pracovný čas zamestnanca prekročený nad 48 hodín, neskôr však musí odpracovať menej, aby v priemere za štátom stanovené obdobie neodpracoval viac ako 48 hodín. Keďže do zákona o HaZZ nebol transponovaný čl. 6 ods. 2 Smernice o maximálnom týždennom pracovnom čase, nemožno hovoriť ani o referenčnom období, teda za aké obdobie sa má robiť priemer odpracovaných hodín za účelom zistenia, či bol dodržaný čl. 6 ods. 2 Smernice. Z toho dôvodu súd vychádzal z obdobia jedného týždňa (sedem dní), teda od 01. júla 2020 do 30. júna 2023. Súd tak môže konštatovať, že porušenie čl. 6 písm. b) Smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie Smernice, ktorá jasne, presne stanovuje práva jednotlivca, a ktoré sú zo strany členského štátu Únie vo vzťahu k žalobcovi dlhodobo porušované.“

58. Žalobca trval na tom, že ním požadovaná peňažná náhrada nemajetkovej ujmy je primeraná. Trval aj na spôsobe jej výpočtu argumentujúc tým, že hodiny služobnej pohotovosti boli odpracované, ale neboli mu započítané do služobného času, čo predstavuje náhradu škody (nemajetkovú ujmu), nakoľko

tieto hodiny musel navyiac stráviť v práci a nemohol ich venovať rodine, priateľom, osobným záľubám, regenerácii či odpočinku. Postup pri výpočte náhrady nemajetkovej ujmy považuje za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote, a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal.

59. Žalobca ďalej poukázal na prednosť únieového práva pred vnútroštátnym a riešenie ich prípadného rozporu v prospech únieového práva. Vyjadril sa aj k problematike úroku z omeškania z peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy s poukazom na uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/339/2021 zo dňa 31.01.2022 pojednávajúcim o úroku z omeškania z peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

60. V ostatnej časti odvolacej repliky žalobca v podstate zopakoval svoju argumentáciu uvedenú v odvolaní, resp. sa vyjadroval k argumentácii žalovaného vznesenej v konaní pred súdom prvej inštancie, nie vo vyjadrení k odvolaniu.

61. Žalovaný v odvolacej duplike zotrval na svojej predošlej argumentácii z konania pred súdom prvej inštancie a uvedenej vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu. Mal za to, že žalobca v odvolacej replike neuviedol žiadne nové, relevantné skutkové ani právne tvrdenia, ku ktorým by už žalovaný predtým nezaujal stanovisko. S poukazom na bod 19 odôvodnenia napadnutého rozsudku súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že smernica 2003/88/ES bola do vnútroštátneho poriadku transponovaná správne, v prípade žalobcu nedošlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného 48-hodinového pracovného času a ani u neho neboli preukázané žiadne negatívne následky, ktoré by boli v priamej príčinnej súvislosti výlučne s prípadným prekročením maximálneho priemerného týždenného 48-hodinového pracovného času. Zdôraznil, že odvodzovanie nároku a založenie žaloby na rozhodnutiach odvolacieho súdu, avšak bez preukázania vlastnej utrpenej ujmy v kontexte žalobcovho života, neobstojí.

62. Krajský súd v Banskej Bystrici funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 ods. 1 CSP prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že zákonné podmienky pre jeho nariadenie podľa § 385 ods. 1 CSP naplnené neboli. Posudzujúc správnosť postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov uplatnených žalobcom v odvolaní, ktorými je podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd viazaný a rešpektujúc rozsah odvolania žalobcu v súlade s § 379 CSP dospel odvolací súd k názoru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo svojich výrokoch vecne správny (aj keď sa s niektorými právnymi názormi súdu prvej inštancie odôvodňujúcimi prvý výrok vo veci samej nestotožňuje), a preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

63. Na úvod svojich úvah odvolací súd poznamenáva, že ak ďalej nie je uvedené inak, pod zákonom č. 315/2001 Z.z., resp. zákonom o HaZZ má na mysli zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom v rozhodnom období júl 2020 až jún 2023.

64. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si uplatňoval žalobca práve za prekročenie maximálneho limitu týždenného pracovného času určeného článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vykazovanom období júl 2020 až jún 2023 v dôsledku jej nesprávnej transpozície do zákona č. 315/2001 Z.z.

65. K názoru žalovaného, že odvolanie žalobcu je neprípustné, nakoľko smeruje proti odôvodneniu rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolaním podľa žalovaného nemožno napadnúť, resp. smerovať ho proti odôvodneniu, t.j. proti myšlienkovým postupom súdu prvej inštancie, odvolanie môže smerovať výlučne proti výroku, resp. výrokom rozhodnutia, odvolací súd poznamenáva, že ust. § 358 CSP stanovuje, že odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. Z uvedeného vyplýva len toľko, že odvolaním je nutné vždy napadnúť konkrétny výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie vydaný v neprospech odvolateľa a naň sa viažuce odôvodnenie, nemožno napadnúť len samotné odôvodnenie. Výrok rozhodnutia súdu totiž vychádza z jeho odôvodnenia, v odôvodnení sú uvedené dôvody, pre ktoré súd k danému výroku dospel. Aby mohol odvolateľ daný výrok rozhodnutia vydaný v jeho neprospech zvrátiť, musí v odvolaní argumentovať proti dôvodom, pre ktoré súd prvej inštancie daný výrok prijal. Žalobca napadol odvolaním výrokovú časť rozsudku súdu prvej inštancie a argumentoval proti dôvodom, preto ktoré súd rozhodol v jeho neprospech. Preto odvolanie žalobcu je prípustné.

66. Odklon súdu prvej inštancie od rozhodovacej praxe všetkých senátov tunajšieho odvolacieho súdu spočíva v jeho názore, že smernica 2003/88/ES bola do slovenského právneho poriadku transponovaná

správne, resp. úplne. Odvolací súd sa s týmto názorom nestotožňuje. Možno síce súhlasiť s tým, že zo smernice 2003/88/ES bol do zákona o HaZZ transponovaný čl. 6 písm. b) formou odkazovej normy - § 193 zákona o HaZZ odkazuje na primerané použitie § 85 Zákonníka práce, ktorý v odseku 9 stanovuje, že priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín. Uvedené teda platí aj pre služobný pomer a služobný čas príslušníkov HaZZ. Preto zároveň teda odvolací súd nesúhlasí s názorom žalobcu, že maximálny limit priemerného týždenného pracovného, resp. služobného času v prípade služobného pomeru hasičov vyjadrený v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebol prevzatý. Z hľadiska transpozície, ako aj následnej aplikácie je nerozhodné, či bol tento článok smernice prevzatý formou výslovného zákonného ustanovenia v zákone o HaZZ, alebo formou odkazovej normy na výslovné zákonné ustanovenie Zákonníka práce.

67. Odvolací súd však nesúhlasí s výkladom pojmu služobný čas podľa § 85 ods. 1 zákona o HaZZ súdom prvej inštancie, ktorý tvrdí, že na to, aby sa časový úsek považoval za služobný čas stačí splnenie jednej z dvoch podmienok uvedených v § 85 ods. 1 zákona o HaZZ, teda buď sa jedná o časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu alebo časový úsek, v ktorom je k dispozícii služobnému úradu, pričom za takýto časový úsek možno považovať aj neaktívnu časť služobnej pohotovosti. Zhodne so žalobcom je odvolací súd názoru, že na to, aby sa jednalo o služobný čas, musia byť podmienky uvedené v § 85 ods. 1 zákona o HaZZ splnené kumulatívne, teda musí sa jednáť o časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a zároveň je k dispozícii služobnému úradu. Za výkon štátnej služby sa napr. považuje aj čas čerpania dovolenky v zmysle § 97 ods. 1 písm. a) zákona o HaZZ, v tomto čase však hasič nie je k dispozícii služobnému úradu, preto sa tento čas nepovažuje za služobný čas. Z ustanovenia § 92 ods. 1 zákona o HaZZ pritom vyplýva, že určená služobná pohotovosť sa nepovažuje za výkon štátnej služby, pretože naň bezprostredne v zmysle predmetného zákonného ustanovenia nadväzuje. Taktiež podľa ust. § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Pri výklade prezentovanom súdom prvej inštancie by prvá veta § 86 ods. 2 bola v rozpore s druhou vetou, pretože prvá veta stanovuje limit služobného času v služobnom dni na 18 hodín, v druhej vete (ak by sa za služobný čas podľa zákona o HaZZ považovala aj neaktívna časť služobnej pohotovosti) však stanovuje limit 24 hodín. V skutočnosti však ust. § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. (aj keď nepriamo) a contrario potvrdzuje nesprávnosť, resp. neúplnosť prevzatia čl. 2 v spojení s čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z., nakoľko popri limite služobného času v jednom služobnom dni 18 hodín stanovuje limit vykonávania štátnej služby (ktorá sa započítava do služobného času v zmysle § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z.) a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby na 24 hodín v služobnom dni, z čoho logicky minimálne časť určenej služobnej pohotovosti (ak sa ide až na limit 24 hodín) musí presiahnuť maximálny limit služobného času, teda sa do neho nezapočítava.

68. Podporne odvolací súd poukazuje na porovnanie definície služobného času podľa § 85 ods. 1 zákona o HaZZ a pracovného času podľa § 85 ods. 1 ZP. Podľa § 85 ods. 1 zákona o HaZZ služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa § 85 ods. 1 ZP pracovný čas je časový úsek, v ktorom je zamestnanec k dispozícii zamestnávateľovi, vykonáva prácu a plní povinnosti v súlade s pracovnou zmluvou. V podmienkach služobného pomeru hasiča tak podmienky „vykonáva prácu a plní povinnosti v súlade s pracovnou zmluvou“ zodpovedajú podmienke „vykonáva štátnu službu“. Smernica 2003/88/ES, konkrétne jej článok 2 ods. 1 a 2 neboli do zákona o HaZZ prevzaté správne, resp. úplne, ak zákon o HaZZ umožňuje nezapočítavanie neaktívnej časti služobnej pohotovosti do služobného času, nakoľko v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou a v zmysle judikatúry SD EÚ pod tento pojem spadá aj určená služobná pohotovosť, nakoľko hasič je počas nej prítomný v mieste výkonu štátnej služby a je pripravený plniť svoje úlohy v prípade potreby, je k dispozícii služobnému úradu. V súlade s týmto článkom smernice je ust. § 96 ods. 2 ZP, podľa ktorého čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ak by ho nebolo, ani do pracovného času by sa neaktívna časť služobnej pohotovosti nezapočítavala. Ust. § 193 zákona o HaZZ na primerané použitie ust. § 96 ods. 2 ZP na služobný pomer príslušníka HaZZ neodkazuje. Vzhľadom na vyššie uvedené posudzujúc vyššie uvedené ustanovenia zákona č. 315/2001 Z.z. vrátane ustanovení Zákonníka práce, na ktoré odkazuje

v ich vzájomnej súvislosti, odvolací súd nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že aj keď sa § 96 ods. 2 ZP na služobný pomer hasičov neaplikuje, ust. § 85 ods. 1 zákona č. 3115/2001 Z.z. len inými slovami vyjadruje to isté pravidlo obsiahnuté v § 96 ods. 2 ZP. Nesprávna transpozícia smernice 2003/88/ES nespočíva v tom (a senát 17Co to ani v predošlých svojich rozhodnutiach týkajúcich sa sporov hasičov so štátom o peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy netvrdil), že by zákon o HaZZ nestanovoval maximálny limit priemerného týždenného služobného času (hoci odkazovo na ZP), ale v tom, že nepovažuje neaktívnu časť určenej služobnej pohotovosti za služobný čas, preto do neho nie je zamestnávateľom započítavaná.

69. Napokon nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. potvrdzuje aj novela zákona č. 315/2001 Z. z. schválená Národnou radou Slovenskej republiky na 35. schôdzi dňa 17.06.2025, vyhlásená v Zbierke zákonov pod č. 179/2025 Z.z. s účinnosťou od 01.07.2025, ktorý v § 85 ods. 3 výslovne stanovil, že priemerný týždenný služobný čas príslušníka vrátane štátnej služby nadčas a služobnej pohotovosti v mieste výkonu štátnej služby nesmie prekročiť 48 hodín, ak odsek 4 neustanovuje inak. Návrh novely zákona o Hasičskom a záchrannom zbore predložila vláda, ktorá uznesením č. 298/2025 z 12.06.2025 schválila návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. a potreba novelizácie zákona o Hasičskom a záchrannom zbore podľa dôvodovej správy k návrhu zákona bola vyvolaná prebiehajúcimi súdnymi spormi príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v súvislosti s prekračovaním 48 hodinového priemerného týždenného služobného času, „ktoré vznikajú preto, že sa do tohto limitu nezarátava služobná pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby, ako to vyžaduje európska legislatíva“. V návrhu zákona sa uvádza, že služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru podľa aktuálneho znenia zákona č. 315/2001 Z. z. predstavuje 40 hodín týždenne, „pričom služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času“. Služobná pohotovosť sa príslušníkom určuje, t. j. nemajú možnosť ju odmietnuť. Výslovne sa uvádza, že: „Súdny dvor Európskej únie posudzuje legálnosť postupu Slovenskej republiky pri aplikácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES, ktorá stanovuje maximálny pracovný čas zamestnanca. Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na hasičské a záchranné zložky. Zároveň začne Európska komisia posudzovať súlad zákona so smernicou 2003/88/ES; nie je predpoklad úspechu SR, pričom pri nezosúladení národnej legislatívy so smernicou 2003/88/ES hrozia pokuty v státisícoch až miliónoch Eur (vysoká pravdepodobnosť v pomerne krátkom horizonte). Na základe uvedeného je potrebné zabezpečiť zosúladenie národnej legislatívy so smernicou 2003/88/ES.“.

70. Súd prvej inštancie svoj odklon – právny názor o správnej a úplnej transpozícii smernice 2003/88/ES náležite odôvodnil, s poukazom na zákonné ustanovenia a ustanovenia smernice 2003/88/ES vysvetlil svoje úvahy, ktoré ho viedli k tomuto záveru, preto nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia v tejto otázke. Ak by nebolo zrejmé, na základe čoho k nemu dospel, nebolo by možné ani oponovať, uplatniť odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci. Skutočnosť, že žalobca, ako aj odvolací súd má iný názor, nie je porušením práva na spravodlivý proces zo strany súdu prvej inštancie. Princíp právnej istoty vyjadrený v čl. 2 CSP nespočíva v tom, že by sa súd nemohol odkloniť od ustálenej súdnej praxe (navyše najvyššej súdnej authority, ktorou odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici nie je), len vyžaduje dôkladné odôvodnenie toho odklonu. Ohľadne definície pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/129/2017 zo 31. októbra 2017, kde sa uvádza: „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivito v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. S prihliadnutím na čl. 3 C. s. p. do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú.“

71. Pokiaľ žalobca súdu prvej inštancie vyčíta, že neodcitol ani len príkladmo súdne rozhodnutia, z ktorých vyplýva, že ostatnými všeobecnými súdmi je v zásade hromadným konsenzom prijatý záver o neúplnej transpozícii smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho poriadku, v tomto prípade to nebolo ani potrebné, keďže samotný žalobca v žalobe, ako aj v odvolaní na takéto súdne rozhodnutia poukazuje,

opiera o ne svoj nárok uplatnený žalobou, preto mu muselo byť zrejmé, aké rozhodnutia má súd prvej inštancie na mysli a bolo teda nepochybné, že takýto záver je súdmi hromadne prijímaný.

72. K výčitke žalobcu, že súd prvej inštancie neodcitol ani jedno súdne rozhodnutie v ktorom nebol podľa neho zistený žiadny skutkovo podobný prípad porovnateľný s prípadom žalobcu, odvolací súd uvádza, že sa postupom podľa § 387 ods. 3 CSP vysporiadal za súd prvej inštancie s tým, či sa v rozhodnutiach, na ktoré v konaní poukázal žalobca jednalo o porovnateľné prípady s prípadom žalobcu (viď body 95 a 96 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

73. Len pre úplnosť odvolací súd dodáva, že súd prvej inštancie (ani v bode 13 odôvodnenia svojho rozhodnutia) nekonštatoval (to, čo tvrdí žalobca v odvolaní), že sa v tomto spore jedná o „prípadný pracovnoprávny nárok zamestnanca voči jeho zamestnávateľovi“. Súd prvej inštancie už v bode 1 odôvodnenia svojho rozhodnutia jasne definoval predmet konania tak, že: „Žalobca sa žalobou podanou dňa 08.08.2023 domáhal proti žalovanému zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 4.865,59 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 4.865,59 Eur od 10.08.2023 do zaplataenia z titulu nároku na náhradu škody v dôsledku porušenia práva Európskej únie konkrétne článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“), ktorý stanovuje maximálny priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín...“, ďalej v bode 10 odôvodnenia napadnutého rozsudku konštatoval pasívnu vecnú legitímáciu štátu v tomto spore. Žalobu nezamietol z dôvodu, že žalovaným v tomto spore nemá byť štát, ale z dôvodov zhrnutých v bode 19 odôvodnenia svojho rozhodnutia (smernica bola prevzatá správne, k prekročeniu ňou stanoveného limitu priemerného týždenného pracovného času aj tak nedošlo, ak by aj došlo, u žalobcu neboli preukázané žiadne negatívne dôsledky v priamej príčinnej súvislosti s ním). Súd prvej inštancie len v súvislosti s jeho právnym názorom o správnej, resp. úplnej transpozícii smernice 2003/88/ES poznamenal: „Ak pri správnej transpozícii smernice zamestnávateľ prípadne porušuje stanovené pravidlá, nemožno uplatniť voči štátu nárok na náhradu škody na základe tzv. priameho účinku smernice z titulu nesprávnej transpozície, ale iba prípadný pracovnoprávny nárok zamestnanca voči jeho zamestnávateľovi vzniknutý z titulu porušenia správne transponovaného platného vnútroštátneho práva.“ Tým len vyjadril rozdiel medzi podľa jeho názoru správnym prevzatím smernice štátom a (napriek tomu) jej nesprávnou aplikáciou zo strany zamestnávateľa. Inými slovami povedané súd prvej inštancie bol názoru, že prípadné nezapočítavanie hodín určenej služobnej pohotovosti do služobného času hasiča zo strany jeho zamestnávateľa nie je dôsledkom nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku SR a tým porušením povinnosti štátu, ale dôsledkom nesprávnej aplikácie zákona č. 315/2001 Z.z. zamestnávateľom, preto zamietnutie žaloby o peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy voči štátu nevyučuje úspech žaloby hasiča ako zamestnanca voči svojmu zamestnávateľovi z titulu pracovnoprávných nárokov. Tieto úvahy súdu prvej inštancie sú však vzhľadom na názor odvolacieho súdu o nesprávnom, resp. neúplnom prevzatí smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z. bezpredmetné.

74. Na to, aby bol daný základ nároku na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) uplatňovaný žalobou však nestačí (dostatočne závažné) porušenie povinnosti členského štátu správne, resp. úplne prevziať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku smernicu, ktorá garantuje jednotlivcom práva, smernicu s tzv. priamym účinkom, ale porušenie tejto povinnosti musí byť v príčinnej súvislosti so vznikom škody (nemajetkovej ujmy). Z judikatúry súdneho dvora, na ktorú v konaní poukazoval aj samotný žalobca vyplýva totiž kumulatívne splnenie troch všeobecných podmienok zodpovednosti štátu za náhradu škody z dôvodu porušenia práva Únie: (a) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, (b) porušenie je dostatočne závažné a (c) medzi porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje príčinná súvislosť. Porušenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (napr. C-429/09). Splnenie prvých dvoch podmienok je v zmysle vyššie uvedeného dané. Bolo však úlohou žalobcu ako poškodeného jednotlivca preukázať aj splnenie tretej podmienky uvedenej pod písm. (c).

75. Za stavu, keď žalobca vyvodzuje svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z porušenia jeho práva podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES prekročením tam stanoveného limitu maximálneho týždenného pracovného času, nestačí teda preukázať len samotné porušenie povinnosti členského

štátu (žalovaného) správne prevziať do vnútroštátnej právnej úpravy smernicu Európskej únie, ale je potrebné, aby k tejto skutočnosti pristúpila ďalšia, a to že v dôsledku porušenia tejto povinnosti, neprebratia smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z. došlo aj k prekročeniu maximálneho týždenného priemerného pracovného času u žalobcu, až toto prekročenie je v priamej príčinnej súvislosti zo vznikom škody (nemajetkovej ujmy) požadovanej žalobcom na základe vymedzenia nároku v žalobe, resp. v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odvodzuje od prekročenia maximálneho týždenného pracovného času v dôsledku nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES. Za takto vymedzeného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ak by došlo len k nesprávnemu prevzatiu smernice do vnútroštátnej právnej úpravy, avšak napriek tomu by reálne k prekračovaniu maximálneho 48-hodinového týždenného služobného času u žalobcu nedochádzalo, nedošlo by tým v konečnom dôsledku k porušeniu cieľa sledovaného článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES spočívajúceho v zaistení bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnanca pri práci, ani k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, neoprávnenému zásahu do práva na odpočinok v dôsledku dlhšieho ako dovoleného pracovného (služobného) času na úkor (kratšieho) času odpočinku. Napokon aj v rozsudku súdneho dvora C -429/09 (napr. v bode 22) bol uvedený údaj o počte hodín prekračujúci maximálny priemerný týždenný pracovný čas stanovený čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES: „...Do 4. januára 2007 bol G. Fuß činný v zásahovej službe protipožiarnej ochrany hasičského zboru Stadt Halle ako veliteľ hasičského vozidla. Jeho rozpis služieb stanovoval pracovný čas v priemernej dĺžke 54 hodín týždenne a zahŕňal 24-hodinové zmeny. Každá táto 24-hodinová zmena, v rámci ktorej musí byť hasič prítomný na hasičskej stanici, pozostáva z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá môže byť prerušená zásahovou činnosťou.“

76. Žalobca bol v odvolaní názoru, že zákon o HaZZ nestanovuje maximálny priemerný týždenný pracovný čas, ani referenčné obdobie, za ktoré sa má priemer vypočítavať a že obdobie, na ktoré sa rozvrhuje pracovný čas a obdobie, za ktoré sa vypočítava priemerný týždenný pracovný čas sú odlišné inštitúty, môžu sa zhodovať a nemusia. Podľa žalobcu skutočnosť, že zákonodarca stanovil, na aké obdobie sa služobný čas rozvrhuje, neznamená stanovenie referenčného obdobia pre výpočet priemeru týždenného pracovného času v zmysle smernice. To by bolo podľa žalobcu aj nelogické, ak sa nestanoví maximálny priemerný limit, nie je dôvod určovať obdobie, za ktorý sa priemer určuje. Preto má za to, že v prípade nestanovenia limitu maximálneho priemerného týždenného pracovného času pre príslušníkov HaZZ a referenčného obdobia, za ktorý sa priemer má vypočítavať, čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES (s priamym účinkom) priznáva príslušníkom HaZZ právo, aby ich služobný čas (vrátane služobnej pohotovosti a nadčasov) pre každé obdobie siedmich dní neprekročil 48 hodín.

77. Ako už bolo uvedené vyššie, zo smernice 2003/88/ES bol do zákona o HaZZ transponovaný čl. 6 písm. b) formou odkazovej normy - § 193 zákona o HaZZ odkazuje na primerané použitie § 85 Zákonníka práce, ktorý v odseku 9 stanovuje, že priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín. Uvedené teda platí aj pre služobný pomer a služobný čas príslušníkov HaZZ.

78. Referenčné obdobie 6 mesiacov je stanovené v § 86 ods. 1 zákona o HaZZ, podľa ktorého služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Toto zakotvenie referenčného obdobia zodpovedá ustanoveniam smernice 2003/88/ES. Podľa čl. 16 písm. b) smernice členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. V zmysle čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii) v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článku 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. V zmysle čl. 17 ods. 2 smernice odchýlky uvedené o. i. v odseku 3 sa môžu prijať prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení alebo prostredníctvom kolektívnych zmlúv alebo dohôd medzi sociálnymi partnermi za predpokladu, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo že vo výnimočných prípadoch, keď nie je z objektívnych dôvodov možné poskytnúť rovnocenný náhradný čas odpočinku, sa dotknutým pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Podľa článku 19 smernice možnosť odchýlky od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 17 ods. 3 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov. Odchýlka, že referenčné obdobie nie je najviac štyri mesiace, ale až šesť mesiacov bola prijatá do nášho vnútroštátneho poriadku novelou zákona o HaZZ č. 400/2011 Z.z. v súlade s predmetnými ustanoveniami smernice 2003/88/ES. Už v dôvodovej

správe k predchádzajúcej novele zákona o HaZZ č. 82/2009 Z.z., ktorou došlo k zmene obdobia, na ktoré sa rozvrhuje nerovnomerný služobný čas z kalendárneho roka na štyri mesiace sa uvádza: „Predmetnou zmenou sa novo definuje pojem "nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas", ktorý sa navrhuje rozvrhnúť na obdobie štyroch mesiacov oproti súčasnému stavu, ktorý je rozvrhnutý na obdobie celého kalendárneho roka. Rozvrhnutie na štyri mesiace lepšie vystihuje potreby vykonávania služby a zodpovedá aj právu Európskej únie.“

79. Senát 17Co odvolacieho súdu súhlasí s tým, že je potrebné odlišovať obdobie, na ktoré sa nerovnomerne rozvrhuje služobný čas hasiča a referenčné obdobie, za ktoré sa vypočítava priemerný týždenný služobný čas. Je však názoru, že tieto obdobia nie sú stanovené len v ZP, ale aj v zákone o HaZZ. Podľa § 87 ods. 1 ZP ak povaha práce alebo podmienky prevádzky nedovoľujú, aby sa pracovný čas rozvrhol rovnomerne na jednotlivé týždne, zamestnávateľ môže po dohode so zástupcami zamestnancov alebo po dohode so zamestnancom, rozvrhnúť pracovný čas nerovnomerne na jednotlivé týždne (to je obdobie, na ktoré sa nerovnomerne rozvrhuje pracovný čas – poznámka odvolacieho súdu). Priemerný týždenný pracovný čas nesmie pritom presiahnuť v období najviac štyroch mesiacov ustanovený týždenný pracovný čas (referenčné obdobie – poznámka odvolacieho súdu). Sám žalobca v odvolaní vychádzajúc z týchto ustanovení ZP uviedol, že v Zákonníku práce je určené, že pri nerovnomernom rozvrhnutí pracovného času sa čas rozvrhuje nerovnomerne na jednotlivé týždne a referenčné obdobie maximálneho priemerného týždenného času sú štyri mesiace. Týmto ustanoveniam zodpovedá v podmienkach služobného pomeru hasičov ust. § 86 ods. 1 a 4 veta prvá a druhá zákona č. 315/2001 Z.z., podľa ktorých služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov (referenčné obdobie – poznámka odvolacieho súdu); vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom sa rozvrhuje spravidla na obdobie jedného mesiaca (obdobie, na ktoré sa nerovnomerne rozvrhuje služobný čas hasiča – poznámka odvolacieho súdu). S plánovaným rozvrhom služobného času musí byť príslušník oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca.

80. Odchýlna úprava oproti Zákonníku práce teda spočíva v tom, že kým podľa Zákonníka práce sa pracovný čas rozvrhuje nerovnomerne na jednotlivé týždne, pri služobnom pomere hasiča na jednotlivé (kalendárne) mesiace a referenčné obdobie, za ktoré sa počíta priemerný týždenný pracovný (služobný) čas je v Zákonníku práce stanovené na štyri mesiace, kým v zákone o HaZZ na 6 mesiacov. Odvolací súd si je vedomý, že iné senáty odvolacieho súdu (napr. senát 15Co v bode 75. uznesenia sp. zn. 15Co/87/2024 zo dňa 14.05.2025) majú názor prezentovaný žalobcom v odvolaní (uvedený napr. v bode 76 odôvodnenia daného rozhodnutia), z dôvodov uvedených v bodoch 77 až 80 sa však s týmto názorom nestotožňuje. Preto nesúhlasí ani s z toho vyvodeným názorom žalobcu, že čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES (s priamym účinkom) priznáva príslušníkom HaZZ právo, aby ich služobný čas (vrátane služobnej pohotovosti a nadčasov) pre každé obdobie siedmich dní neprekročil 48 hodín.

81. Navyše ak by sa vychádzalo z názoru žalobcu, že referenčné obdobie nie je určené a má sa preto sledovať prekročenie 48-hodinového limitu za každých sedem dní osobitne, potom by slovné spojenie používané smernicou „priemerný týždenný pracovný čas“ strácalo svoj zmysel. Nie je preto porušením ustanovení smernice, ak v jednotlivom týždni služobný čas hasiča prekročí max. limit 48 hodín. Pre posúdenie nároku žalobcu je dôležité, či za sledované referenčné obdobie, v tomto prípade obdobie 6 mesiacov v priemere pripadá na jednotlivé týždne tohto obdobia viac ako 48 hodín. Napokon aj už vyššie uvedená novela zákona o HaZZ – č. 179/2025 Z.z. len potvrdila, že referenčným obdobím je obdobie 6 mesiacov, nakoľko v § 85 ods. 4 zákona o HaZZ stanovila výnimku, kedy za toto obdobie (6 po sebe nasledujúcich mesiacov) môže dôjsť k prekročeniu priemerného týždenného služobného času príslušníka HaZZ nad 48 hodín - so súhlasom príslušníka HaZZ (k tomu, či je táto výnimka, resp. podmienka v súlade so smernicou 2003/88/ES sa odvolací súd nevyjadruje, keďže nie je relevantná pre posúdenie tohto sporu, nakoľko zákon č. 179/2025 Z.z. nadobudol účinnosť až 01.07.2025, netýka sa rozhodujúceho obdobia, za ktoré sa požaduje peňažná náhrada nemajetkovej ujmy).

82. Problematickou zostáva otázka, od kedy sa má začať počítať prvé referenčné obdobie šiestich mesiacov, či odvodzujúc ho od vzniku služobného pomeru hasiča k začiatku príslušného obdobia podľa žaloby (napr. ak by bol služobný pomer vznikol k 01.01.2010, prvé referenčné obdobie 6-mesiacov z troch rokov vymedzených v žalobe by sa malo začať januárom, resp. júlom napr. roka 2021), alebo od dátumu vymedzeného žalobou ako začiatok rozhodujúceho žalovaného obdobia, alebo podľa

kalendárnych polrokov (keďže jeden kalendárny polrok má šesť mesiacov), najmä ak pred zmenou zákona č. 315/2001 Z.z. novelami č. 82/2009 Z.z. a 400/2011 Z.z. bolo referenčné obdobie stanovené na obdobie celého kalendárneho roka. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že pokiaľ žalobca v odvolaní označil za nesprávne skutkové zistenie súdu prvej inštancie, že žalobca bol vymenovaný do funkcie hasič záchranár v prípravnej štátnej službe ako príslušník čakateľ dňom 01.01.2006, podľa žalobcu sa tak malo stať už 17.12.2005, z dôkazu predloženého do konania ako jedného z príloh žaloby – rozhodnutia riaditeľa Krajského riaditeľstva hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici č. 16 zo dňa 17.12.2015 (č. l. 13 spisu), vyplýva, že dňom vymenovania (a teda vzniku služobného pomeru) žalobcu do uvedenej funkcie bol 01.01.2016, len rozhodnutie bolo vydané už 17.12.2015. V tomto prípade sa teda služobný pomer žalobcu začal v prvý deň prvého kalendárneho polroka 2016, počiatok rozhodujúceho žalovaného obdobia je zhodný so začiatkom druhého kalendárneho polroka 2020, začína júlom 2020, preto odvolací súd počítal 6-mesačné referenčné obdobia počnúc júlom 2020.

83. Žalobca v odvolaní spochybňoval správnosť záveru súdu prvej inštancie o správnom prebratí smernice do nášho právneho poriadku, vychádzal z toho, že nemajetková ujma vznikne už vtedy, ak služobný čas hoc aj len v jednotlivom týždni presiahne limit 48 hodín, nakoľko mal za to, že referenčné obdobie v zákone o HaZZ nie je stanovené, označil úvahy súdu prvej inštancie o tom, ako sa vo všeobecnosti počíta priemer sa nezmyselné. Nespochybňoval však v odvolaní samotnú správnosť údajov o počte hodín pripadajúcich na jednotlivé týždne, ktoré sa mali v zmysle smernice počítať do služobného času hasiča, t.j. vrátane hodín neaktívnej časti služobnej pohotovosti zo strany súdu prvej inštancie, neuvádzal v odvolaní iný výpočet, ani neuvádzal, že za jednotlivé týždne mal byť počet hodín iný (väčší, menší), čo do neho mal, alebo nemal súd prvej inštancie započítať. Stroho len uviedol, že: „akékoľvek ďalšie prepočty a výpočty súdom prvej inštancie, ktoré už tak či onak vychádzajú z nesprávneho právneho základu, nemôžu znamenať podstatnú relevanciu“. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, je v zásade viazaný odvolacími dôvodmi a keďže žalobca v odvolaní neuviedol, že údaje použité súdom prvej inštancie (a uvedené v tabuľke na stranách 2 – 6 napadnutého rozsudku) pri výpočte služobného času za jednotlivé týždne sú nesprávne, resp. v čom sú nesprávne, teda nenapadol tieto skutkové zistenia súdu prvej inštancie, nepodlieha ich správnosť prieskumu odvolacieho súdu. Odvolací súd súc viazaný odvolacím dôvodom preto nemohol preskúmať správnosť prepočtu súdu prvej inštancie a z tohto vychádzal. Navyše prepočet súdu prvej inštancie je v podstate rovnaký ako prepočet žalobcu v jeho písomnom vyjadrení zo dňa 09.02.2024 predloženým v konaní pred súdom prvej inštancie s tým rozdielom, že žalobca započítal aj presné hodiny trvania školení (SKO), preto podľa jeho prepočtu došlo k prekročeniu 48-hodinového týždenného služobného času v 36 týždňoch, kým podľa súdu prvej inštancie len v 30 týždňoch v rozhodnom období. Aj po započítaní hodín školení tam, kde ich počet žalobca uviedol a tam kde ich neuviedol vychádzajúc z predpokladu súdu prvej inštancie, že jedno školenie trvalo 8 hod. v tomto prípade ani v jednom z referenčných období 6 mesiacov nepresiahol priemerný počet hodín pripadajúci na jednotlivé týždne referenčného obdobia limit 48 hodín.

84. Za prvých šesť mesiacov rozhodujúceho obdobia (júl 2020 – december 2020), resp. 26 týždňov (od 29.06.2020 do 27.12.2020) činil u žalobcu celkový počet odpracovaných hodín vrátane odslúženej služobnej pohotovosti, resp. hodín, ktoré sa podľa smernice 2003/88/ES majú započítavať do pracovného (služobného) času 1049,75 (48+24+48+48+24+24+48+55+72+24+48+72+56+2,75+48+48+24+72+48+24+0+48+24+72+48+0). Po predelení 26 týždňami pripadá na jeden týždeň referenčného obdobia v priemere 40,38 hodín.

85. Za obdobie zhruba od januára 2021 do júna 2021, resp. od 28.12.2020 do 27.06.2021 prestavoval celkový počet hodín, ktoré sa podľa smernice 2003/88/ES majú započítavať do pracovného (služobného) času 1103,42 (72+24+0+4,5+48+48+24+52+0+72+48+24+72+48+49,42+58,5+48+48+63+48+24+72+24+48+60+24). Po predelení 26 týždňami pripadá na jeden týždeň referenčného obdobia v priemere 42,44 hodín.

86. Za obdobie zhruba od júla 2021 do decembra 2021, resp. od 28.06.2021 do 26.12.2021 prestavoval celkový počet hodín, ktoré sa podľa smernice 2003/88/ES majú započítavať do pracovného (služobného) času 888,45 (24+48+57+30+24,45+48+24+88+32+0+24+48+48+24+48+32+48+48+0+24+48+48+49+24+0+0). Po predelení 26 týždňami pripadá na jeden týždeň referenčného obdobia v priemere 34,17 hodín.

87. Za obdobie zhruba od januára 2022 do júna 2022, resp. od 27.12.2021 do 26.06.2022 prestavoval celkový počet hodín, ktoré sa podľa smernice 2003/88/ES majú započítavať do pracovného (služobného) času 1145,05 (48+48+48+24+24+72+48+0+48+38,68+24+36+36,87+24+60+60,5+24+72+48+48+72+47+50+72+48+24). Po predelení 26 týždňami pripadá na jeden týždeň referenčného obdobia v priemere 44,04 hodín.

88. Za obdobie zhruba od júla 2022 do decembra 2022, resp. obdobie 27 týždňov od 27.06.2022 do 01.01.2023 prestavoval celkový počet hodín, ktoré sa podľa smernice 2003/88/ES majú započítavať do pracovného (služobného) času 972 (51,5+24+48+51+58+0+24+24+32+48+48+0+48+27+3+24+48+48+48+32+24+80+48+48+61,5+24+0). Po predelení 27 týždňami pripadá na jeden týždeň referenčného obdobia v priemere 36 hodín. Tu odvolací súd poznamenáva, že tak, ako kalendárny rok nemá presne 52 týždňov (52 x 7 = 364 dní), ale o deň, resp. v prestupnom roku o dva dni navyiac dní, ani pri prepočte sledované každé obdobie šiestich mesiacov nemá presne 26 týždňov, postupom času prebytočné dni vytvoria celý 27 týždeň. Navyše posledný týždeň tohto obdobia od 26.12.2022 do 01.01.2023 tvoril počet odpracovaných hodín u žalobcu 0, nebol teda z hľadiska počtu započítavaných hodín rozhodný. Po predelení 972 hodín len 26 týždňami, by na jeden týždeň referenčného obdobia pripadlo v priemere 37,38 hodín.

89. A napokon za obdobie zhruba od januára 2023 do júna 2023, resp. od 02.01.2023 do 02.07.2023 prestavoval celkový počet hodín, ktoré sa podľa smernice 2003/88/ES majú započítavať do pracovného (služobného) času 1123,70 (24+48+36,5+72+0+48+48+52,5+25,42+73,75+48+48+72+23+24+74+59,5+43+45+54+26,38+48+0+48+58,65+24). Po predelení 26 týždňami pripadá na jeden týždeň referenčného obdobia v priemere 43,22 hodín.

90. Ako už uviedol súd prvej inštancie jednotlivé mesiace nemajú presne štyri týždne, pri prepočítavaní pracovného času hasiča tak dochádza k prelínaniu niektorých dní z mesiaca jún do nasledujúceho mesiaca júl (napr. pondelok 29.06. a utorok 30.06.2020 spadali do týždňa 29.06.2020 až 05.07.2020) a z mesiaca december do nasledujúceho mesiaca január (napr. 28.12.2020 až 31.12.2020 spadali do týždňa 28.12.2020 až 03.01.2021), resp. naopak z mesiaca júl do predchádzajúceho mesiaca jún a z mesiaca január do predchádzajúceho mesiaca december (napr. nedeľa 01.01.2023 spadala do týždňa 26.12.2022 až 01.01.2023 patriaci do decembra 2022, sobota 01.07. a nedeľa 02.07.2023 spadali do týždňa 26.06.2023 – 02.07.2023).

91. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ani v jednom 6-mesačnom referenčnom období nedošlo u žalobcu k prekročeniu limitu maximálneho priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času stanoveného čl. 6 písm. b) v spojení s čl. 2 smernice 2003/88/ES. Pri prepočte celkového počtu hodín za 157 týždňov rozhodujúceho obdobia (6295,37 / 157) by na jeden týždeň v priemere pripadlo 40,10 hodín. Úvahy o tom, či sa do služobného času hasiča majú započítavať rekondičné pobyty sú pre toto konanie bezpredmetné, pretože súd prvej inštancie v bode 7 odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, že rekondičné pobyty žalobca nevykonával (a žalobca toto skutkové zistenie v odvolacom konaní nespochyboval).

92. Pokiaľ úvahu súdu prvej inštancie: „Dispozíciou právnej normy je priemerný pracovný čas, pričom priemer je súčet minimálne dvoch viacerých hodnôt vydelený ich počtom, kde logicky niektorá z hodnôt môže byť vyššia ako 48, len ich celkový priemer nesmie toto číslo presiahnuť.“ vysvetlenú na nasledujúcom príklade: „Napríklad obdobie štyroch týždňov, počas ktorých zamestnanec odpracuje 3 x 40 hodín a 1 x 72 hodín predstavuje priemer 48 hodín/týždeň.“ označil žalobca za nezmyselnú, k tomu odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie vyjadril len to, čo vyplýva aj z predchádzajúcich prepočtov. Odvolací súd majúci za to, že referenčné obdobie, za ktoré sa má priemer počítať je šesť mesiacov, na ktoré pripadá cca 26 týždňov (keďže pre zistenie, či došlo k porušeniu čl. 65 písm. b) smernice 2003/88/ES potrebujeme zistiť priemerný týždenný pracovný čas), spočítal hodiny pripadajúce na jednotlivých 26 týždňov a ich celkový počet predelil číslom 26, čím dostal priemerný počet hodín pripadajúci na jeden týždeň referenčného obdobia.

93. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobca nepreukázal, že by mu vznikla nemajetková ujma v podobe neoprávneného zásahu do práva na odpočinok. Inak povedané napriek tomu, že smernica 2003/8/ES nebola do zákona č. 315/2001 Z.z. transponovaná správne, nebolo preukázané nenaplnenie

cieľa ňou sledovaného. Nebolo preukázané, že by zamestnávateľ žalobcu napriek nesprávnemu transponovaniu smernice nedodrжал ňou požadované neprekročenie limitu priemerného týždenného pracovného (služobného) času. Preto nebola preukázaná tretia kumulatívna podmienka nároku na náhradu škody štátom spôsobenej porušením práva Únie – existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva Únie a vznikom škody, keďže nebol preukázaný vznik škody (nemajetkovej ujmy). Preto ani podľa názoru senátu 17Co odvolacieho súdu základ nároku uplatneného žalobou nie je v tomto prípade daný, preukázaný.

94. Keďže nie je daný základ nároku, niet dôvodu určovať jeho výšku voľnou úvahou súdu, ani priznať žalobcovi úrok z omeškania.

95. Pokiaľ žalobca poukazuje na rozhodnutia senátu 17Co v iných veciach (uvedených v bode 31 odôvodnenia tohto rozhodnutia), v troch z nich sú uvedené námatkové prepočty (bod 7 odôvodnenia rozsudkov Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/86/2023, 17Co/84/2023 a 17Co/100/2023 zo dňa 20.03.2024) a vyplýva z nich skutkové zistenie, že za žalované obdobie (3 rokov) bol prekročený max. limit priemerného týždenného pracovného času stanovený smernicou 2003/88/ES. V bode 9 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/86/2023 zo dňa 20.03.2024 sa uvádza: „Za rozhodné obdobie 2/2020-1/2023 odpracoval žalobca celkom 8330,20 hodín (služobný čas spolu s pohotovosťou na pracovisku), z ktorých na jeden týždeň pripadá 53,20 odpracovaných hodín.“ V bode 9 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/84/2023 zo dňa 20.03.2024 sa uvádza: „Za rozhodné obdobie 1/2020-11/2022 odpracoval žalobca celkom 7768,37 hodín (služobný čas spolu s pohotovosťou na pracovisku), z ktorých na jeden týždeň pripadá 51,06 odpracovaných hodín.“ V bode 9 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/100/2023 zo dňa 20.03.2024 sa uvádza: „Za rozhodné obdobie 3/2020-2/2023 odpracoval žalobca celkom 8324,82 hodín (služobný čas spolu s pohotovosťou na pracovisku), z ktorých na jeden týždeň pripadá 52,29 odpracovaných hodín.“ V rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/94/2023 zo dňa 14.12.2023 sa síce nenachádza spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času, odvolací súd si však osvojil skutkové zistenie súdu prvej inštancie s odôvodnením: „...priemerný týždenný pracovný čas počas celého obdobia od októbra 2019 do augusta 2022 u žalobcu dosiahol 49,56 hodín týždenne; žalobca na preukázanie svojho tvrdenia o počte odpracovaných hodín predložil doklady od svojho zamestnávateľa, ktoré žalovaný žiadnym spôsobom nespochybnil a nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie.“ Aj v danom rozhodnutí senátu 17Co bolo teda konštatované prekročenie maximálneho 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času. V tejto súvislosti odvolací súd opätovne poznamenáva, že rozsah vecného prieskumu rozhodnutia súdu prvej inštancie v zásade závisí od (v danom prípade žalovaných) uplatnených odvolacích dôvodov, čomu zodpovedá aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu zamerané na zodpovedanie relevantných otázok nastolených odvolaním. Pokiaľ odvolateľom nebolo právne relevantným spôsobom napadnuté skutkové zistenie súdu prvej inštancie o prekročení maximálneho priemerného týždenného pracovného času, napr. preto, že ho nespochybnil v konaní pre súdom prvej inštancie, teda bolo nesporným, v odvolacom konaní ho už ako neprípustnú novotu spochybňovať nemohol, a preto nebol dôvod osobitne sa touto skutočnosťou v odvolacom konaní zaoberať (viď napr. už spomínaný rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/94/2023 zo dňa 14.12.2023).

96. Ohľadne rozhodnutí iných senátov odvolacieho súdu (uvedených v bode 31 odôvodnenia tohto rozhodnutia) senát 17Co poznamenáva, že z nich nemožno určiť, či sa jednalo o porovnateľné prípady, nakoľko v ich odôvodnení samotné prepočty pracovného času, a teda ani presahu maximálneho priemerného 48-hodinového týždenného pracovného času nie sú uvedené a nie je v nich ani konštatovaný záver, že k prekročeniu limitu priemerného týždenného pracovného času nedošlo. S prípadným názorom, že k zásahu do práva zamestnanca na odpočinok dochádza už samotným porušením povinnosti členského štátu správne a úplne prevziať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku smernicu 2003/88/ES, uvedené porušenie (bez toho, aby došlo k prekročeniu limitu priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou) postačuje pri priznaní peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy sa senát 17Co z dôvodov uvedených vyššie (v bodoch 74 a 75) nestotožňuje. Len pre úplnosť dodáva (keďže bolo konštatované, že základ nárok nie je daný, preto niet dôvodu zaoberať sa jeho výškou), že ohľadne výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy už v predošlých svojich rozhodnutiach (napr. v rozsudkoch sp. zn. 17Co/36/2024 zo dňa 30.10.2024, sp. zn. 17Co/40/2024 zo dňa 30.10.2024, 17Co/58/2024 zo dňa 27.11.2024) uviedol, že súd určuje výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a

na okolnosti, za ktorých k porušeniu osobnostného práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ), spôsob jej výpočtu zvolený žalobcom nie je pre jej určenie rozhodujúci (stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je závislé od údaju o vyplatenej služobnej plate a od neho sa odvíjajúcej náhrady za služobnú pohotovosť), čo však nevylučuje, že súd voľnou úvahou môže dospieť k rovnakej, resp. porovnateľnej výške náhrady (ale môže dospieť aj k nižšej či vyššej výške s tým limitom, že nemôže žalobcovi súc viazaný žalobným návrhom priznať viac, než čoho sa domáha). Pre posúdenie primeranosti žalovanej výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy nie je teda v konečnom dôsledku rozhodujúce to, aký spôsob výpočtu či stanovenia výšky nároku žalobca či súd použije, ani to, aké premenné pri prípadnom výpočte zohľadní (teda napr. aký výpočet hodín či určenie konkrétnej sumy odškodnenia za určitú jednotku času použije), podstatné je najmä to, aby súdom priznaná výška náhrady bola primeraná ku všetkým okolnostiam, za ktorých škoda (ujma) vznikla a jej následkom a to tak, aby predstavovala skutočné odškodnenie ujmy. Vyčíslenie výšky žalovaného odškodnenia vo väzbe na rozsah priznávanej pracovnej odmeny spôsobom uplatneným v žalobe predstavuje v zásade len orientačné, východiskové kritérium, ktoré aj na základe rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky v obdobných sporoch považuje za primeraný ekvivalent na odškodnenie ujmy na svojich osobnostných právach.

97. Vzhľadom na vyššie uvedené o nepredvídateľnosti súdneho rozhodnutia by bolo možné hovoriť vtedy, ak by sa preukázala nielen právna, ale aj skutková obdobnosť súdom prvej inštancie posudzovaného prípadu s inými prípadmi a súd prvej inštancie by neodôvodnil svoj odklon od ustálenej súdnej praxe (najvyšších súdnych autorít). Ako uviedol aj súd prvej inštancie, keďže z odôvodnenia rozhodnutí citovaných žalobcom (aj v odvolaní) nemožno vyabstrahovať obdobné skutkové zistenia ohľadne neprekročenia maximálneho priemerného týždenného služobného času žalobcov – hasičov, nemožno hovoriť ani o skutkovo obdobnej, či rovnakej veci s týmto prípadom, či diskriminácii žalobcu oproti žalobcom – hasičom v iných sporoch, kde im peňažná náhrada nemajetkovej ujmy bola priznaná.

98. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku vo veci samej ako vecne správny potvrdil.

99. Ako vecne správny odvolací súd potvrdil aj druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o nároku žalobcu na náhradu trov prvoinštančného konania, nakoľko zodpovedal výsledku konania vzhľadom na plný úspech žalovaného v spore. Lehota na plnenie nemusela byť v tomto výroku výslovne vyjadrená, pretože ak súd neurčí dlhšiu lehotu, podľa § 232 ods. 3 CSP platí, že lehotu na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku.

100. O nároku žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a žalovanému plne úspešnému aj v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

101. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 ods. u 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. u 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,
b) kto ho robí,
c) ktorej veci sa týka,
d) čo sa ním sleduje a
e) podpis
(§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. u 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, resp. dovolanie má vady podľa § 429 CSP napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 CSP v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) CSP v spojení s § 436 ods. 1 CSP).